Published and distributed under permit No. 208 authorized by the Act of Oct. 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Največji slovenski tednik v Združenih državah

Izhaja vsako sredo.

NASLOV uredništva in upravnišva:

1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

OFFICE:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

No. 49. Štev. 49. Chicago, Ill., 12. decembra (December) 1917. Leto III. Volume III.

Združene države napovedale vojno Avstro-Ogrski.

Washington, D. C. 7. decembra. —Združene države so v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko, ki šteje 52 milijonov prebivalstva.

Že pozno danes popoldne je kongresna zbornica sprejela tozadevno resolucijo z 365 proti 1 glasu; socialist Meyer London iz New Yorka je bil edini, ki je glasoval proti tej vojni napovedi. Za vojno napoved je glasovala tudi članica kongresa Miss Jeanette Rankin, iz Montane.

V senatu je trajala debata o tej točki celo uro — že dve uri poprej, kot v kongresni zbornici in jo je končno senatska zbornica sprejela enoglasno z 74 glasovi. Senator LaFolette iz Wis. je bil odsoten pri glasovanju. Kasneje se je LaFolette izgovarjal, da se ni nalašč odstranil od glasovanja in da bi bil tudi in glasoval za to vojno napoved, če bi se isti dostavilo neko točko, njemu po volji.

Prvomestnik kongresne zbornice, speaker Clark je podpisal resolucijo ob 4:12 popoldne; podpreds. Marshall, predsednik senata ob 4.32 in predsednik Wilson ob 5:03, na kar so Združene države oficijelno stopile v vojno z Avstro-Ogrsko.

V kongresu ni bilo pri debati o tej napovedi nič ugovorov. Govorilo se je samo, da naj bi se napovedalo vojno tudi Bolgariji in Turčiji, ker sta tudi zavezniei Nemčije; ta točka je pa končno propadla.

V senatski zbornici je sen. Knox in Reed omenjal, da je v Združenih državah sedaj na tisoče vojakov bivših podanikov Avstro-Ogrske, ki so vsi lojalni napram Združenim državam in sovražni napram avstro-ogrski vladi. Senator Reed je prosil vsled tega, da naj se vsem tem vojakom podeli ameriško državljanstvo.

Istotako je tudi govoril kongresnik Sabath iz Chicaga, ki je osobito povdarjal, da živi tu na stotisoče bivših avstrijskih podanikov, ki so vdani z dušo in telesom naši vladi .To so razne slovanske narodnosti iz avstro-ogrske monarhije. Na podlagi Sabathove resolucije, naj bi se Slovanov iz Avstro-Ogrske, živečih v Združenih državah ne smatralo sovražnim podanikom Združenih držav. Natančno določbo bo o tem pojasnil predsednik Wilson v svoji formalni vojni proklamaciji. Pričakovati je torej, da bo vlada Združenih držav postopala povsem lepo in prijazno napram onim podanikom Avstro-Ogrske, ki so sedaj lojalni naši vladi.

Senator Lodge je priporočal da naj se napove vojno tudi Bulgariji in Turčiji, ter da naj se bolgarsko legacijo odslovi iz Washingtona, ker se preveč ogreva za Nemčijo.

Senator Knox, bivši državni tajnik je poročal v senatu, da živi v Pennsylvaniji več tisoč avstro-ogrskih podanikov, ki še nimajo niti prvega državlj. papirja Vsled tega naj bi se vse dotičnike smatralo sovražnim podanikom in iste odslovilo iz sedanjih služb; starost za te sovražne podanike naj bi bila določena od 14. leta dalje.

Oklic predsednika K. S. K. J.

Ker so dne 7. t. m. Združene države napovedale vojno avstro-ogrski vladi, čutim v svojem srcu potrebo in si štejem v sveto dolžnost, da opozarjam vse sobrate in sosestre, ozir. člane in članice K. S. K. J., da naj ostanejo vsi, brez izjeme lojalni našemu predsedniku Woodrow Wilsonu in naši slavni ameriški vladi, ki nas je z odprtimi rokami sprejela v svoje naročje ob času, ko smo prišli v Ameriko, takorekoč pregnani in lačni.

Kakor nas je takrat sprejela v svoje naročje, tako nas bo čuvala in varovala tudi v sedanjih resnih vojnih časih kot svoje posinovljence. Zaradi tega je naša sveta dolžnost, da ostanemo vsi — do enega lojalni ter vdani našemu ljubljenemu predsedniku in naši mogočni ameriški demokratični vladi. Dolžnost naša je, da jo podpiramo duševno, moralno in materijelno toliko časa, dokler ne doseže svojega začrtanega blagega cilja, to je dosega miru za vselej in svoboda vsem narodom!

PAVEL SCHNELLER,
predsednik K. S. K. J.

Cleveland, Ohio, dne 10. decembra 1917.

Lokalne vesti.

— Članice društva Marije Pomagaj št. 78 se opozarjajo na glavno letno sejo, ki se vrši v nedeljo popoldne ob 2. uri. Na tej seji je na dnevnem redu volitev novega odbora za l. 1918 in še več drugih važnih točk. Kakor se čuje, se bo na tej seji sestavilo in prečitalo tudi resolucijo, da naj bi vsa ženska društva K. S. K. J. nastopila sedaj potrebne korake za dosego enakopravnosti. Pridite torej cenj. članice vse na prihodnjo sejo, ker je ista velevažnega pomena.

— Minulo nedeljo popoldne se je nudil pri našem g. župniku Rev. Frančišek Jager, o katerem smo pred 4 meseci poročali, da se je podal s komisijo ameriškega Rdečega križa v Srbijo. Rev. Jager je držal v naši slovenski cerkvi označni dan popoldne povodom blagoslovljenja slike sv. Martina kratek nagovor v katerem je poročal o svojem važnem potovanju po Balkanu. Pred vsem je pa Rev. Jager navzočim vernikom kot slovenski duhovnik, kot ameriški državljan in kot uradnik vlade Združenih držav toplo proporočal lojalnost napram ameriški vladi in da naj bi vzeli vsi ameriški Slovenci vsaj prve drž. papirje.

Rev. Jager je odpotoval minulo nedeljo zvečer v New York na konferenco komisije amer. Rdečega križa; od tam bo šel še v Washington, D. C., k vladi, kjer bo poročal o svoji misiji.

V prihodnji (božični številki) bomo priobčili obširno poročilo Rev. Fr. Jagra, kaj je vse videl in doživel tekom svojega potovanja na balkanski soški in francoski fronti. Urednik našega lista je imel priliko in čast da je govoril osebno z Rev. Fr. Jagrom. Poročilo našega uglednega in zaslužnega rojaka Rev. Jagra je zelo zanimivo, katero bomo, kakor že omenjeno priobčili v prihodnji številki.

— Zadnje dni smo imeli v našem uradu precej posla s pisanjem prošenj za prvi državljanski papir. Še pred napovedjo vojne Avstriji se je marsikdo spomnil našega zadnjega oklica "Nedržavljani, še je čas", in je vzel prvi drž. papir. Zadnje prošnje za ta papir smo spisali prosilcem še včeraj, dasiravno je vojna napoved med Zdr. državami in Avstro-Ogrsko že v veljavi. Na City Hall so dobili vsi prosilci včeraj še prvi papir, vendar pa ne več drugega. Če bodo oblasti dajale še vnaprej Avstrijcem prve papirje, se bomo o tem informirali in poročali v prihodnji številki našega lista.

— Včeraj popoldne so zaštrajkale slamnikarice največje tovarne slamnikov v našem mestu — Eiger Bros. na 1249 So. Wabash Ave. Ker se je večina delavk in delavcev te tovarne vpisalo v unijo, so zahtevale od gospodarjev boljšo plačo, 50 urno delo na teden in priznanje unije, kar jim pa lastniki tovarne niso hoteli dovoliti. Pri Eiger Bros. dela nad 130 naših slovenskih deklet in žena, zaradi tega prinašamo to vest na tem mestu. Danes dopoldne so imele vse šivavke posebno sejo glede štrajka in upamo, da bode zmaga na strani štrajkarjev in štrajkaric. — Slovenske slamnikarice! Držite se proč od te tovarne in ne skušajte sedaj iskati dela pri Eigerju, ker je štrajk. Če boste solidarno in složno nastopile, bo zmaga na vaši strani. Sramota vsaki Slovenki, ki bi za čas štrajka morda skebala? Kakor se govori, vse bodo zavzele za unijo tudi slamnikarice po drugih tovarnah našega mesta. Sedaj je najlepša priložnost in čas za dosego unije, ker imajo gospodarji veliko naročil, a malo izvežbanih šivavk. Torej slovenske slamnikarice držite se solidarno, kar bo v vašo lastno korist!

Ameriške vesti.

Grozna razstrelba v Halifax-u.

Halifax, N. S. 6 .decembra. — Danes zjutraj se je pripetila v tuk. pristanišču grozna razstrelba, ker je nek parnik zadel ob francoski tovorni parnik "Mont Blanc", ki je bil naložen z 400 tonami nitrolita.

Razstrelba je bila tako strašna, da je skoro polovico mesta porušenega in v plamenu. Skupno število mrtvecev se računa na 2000, ranjencev pa na 5000.

Iz bližnih mest so prihiteli v mesto pomožni vlaki z zdravniki in bolniškimi postrežnicami, ki bodo nudili ponesrecencem prvo pomoč. Skupno škodo, povzročeno vsled te razstrelbe se računa na 50 miljonov dolarjev.

13 vojakov obešenih.

San Antonio, Tex., 11. dec. — Danes zjutraj ob 7:17 je bilo obešenih na vojaški rezervaciji v Fort Sam Houston, Texas, 13 zamorcev-vojakov 24 pešpolka U. S. A. ker so se spuntali dne 23. avgusta t. l.

Uradno naznanilo o izvršenem usmrčenju je došlo v vojaški glavni danes ob 9. uri dopoldne.

Ko so na smrt obsojene uporne vojake obešali, so bili navzoči samo armadni častniki in šerif John Tobin iz Bexar okraja ter nekaj vojakov, ki so šerifu pomagali. Ker se je eksekucija vršila na skrivnem, ni bilo dovoljeno niti časnikarjem, niti civilnim osebam prisostvovati pri obešanju.

Obsojeni uporni vojaki so korakali k vešalom pojoč nabožne himne; vodili so jih nek zamorski duhovnik in dva vojaška kaplana. Dospevši do vislic so kazali obsojenci velik pogum osobito tedaj, ko so jim vrvi okoli vrata devali. Na povelje nekega častnika so potegnili 6 obsojencev naenkrat kvišku, kasneje pa ostale; smrt je nastopila hipno. Njih zadnje besede so bile: "Good by," fantje kompanije C"!

Vseh skupaj je stalo pred vojnim sodiščem 63 vojakov, ki so se udeležili dne 23. avgusta ustaje in revolte v Camp Logan. Od teh je bilo obsojenih 13 na vešala, 41 v dosmrtno ječo, ostali se bodo pa pokorili v ječah od 2—10 let.

Pri tem uporu, katerega so uprizorili zamorski vojaki v Houston, Tex. je bilo 12 belokožcev umorjenih in številno ranjenih. Med žrtvami je bil tudi kapitan J. W. Mattes baterije A. Ill. poljske artilerije, ko je skušal pomiriti uporne vojake.

Največja parna lopata na svetu.

V najmlajšem, pa tudi najbolj cvetočem mestu St. Louis okraja države Minnesota, kjer se nahajajo velikanski železni rudniki bo postavila v nekaj tednih znana Oliver Iron rudarska družba največjo parno lopato na svetu za nakladanje rude na Missabe Mountain odprtem pitu. Ta parna lopata bo lahko naenkrat zajela in dvignila 350 ton rude. Ogrodje tega ogromnega stroja je 90 čevljev dolgo ter tehta okrog 60 ton. Za podstavek te parne lopate, ki ima veliki lokomotivi podoben stroj, je bilo treba narediti posebne železne in lesene premične podlage. Z enim zajemkom, bo ta lopata lahko naenkrat napolnila več kar železne rude.

V znamenju domoljubja.

Ravnatelji znane velike nemške bolnišnice v Chicagu (German Hospital of Chicago) so na svoji zadnji seji sklenili opustiti ime nemška (German) bolnišnica. Namesto starega imena so določili ime General Hospital, ali Splošna bolnišnica.

Dober pridelek krompirja.

W. R. Riddle, ki živi na svoji farmi v Stonewall blizu Ada, Oklahoma, je z letošnjim pridelkom sladkega krompirja nad vse zadovoljen. Na 5 akrih mu je namreč krompir tako bogato obrodil, da ga je nakopal 2100 bušljev skupaj, ali povprečno po 425 bušljev na en aker. Največji rekordni pridelek v minulem letu je bil 367 bušljev na aker.

Ker se sedaj lahko proda sladak krompir po $1.50 bušelj, bo dobil zadovljni farmar zanj $3150.

Inozemske vesti.

Jeruzalem padel. — Zopet v rokah kristjanov.

London, Anglija, 10. decembra — Sveto mesto Jeruzalem, ki je bilo tekom 673 let v turški oblasti, je padlo in je sedaj v rokah kristjanov.

Nad tem mestom, ki je poznano v zgodovini že od leta 1400 pred Kr. r. vihra danes bela zastava v znamenje, da se je udalo oblegovalcem. Jutri se bo ta zastava nadomestila z angleško, francosko in italijansko, ko bo krščanska armada angleškega generala Allenby vprizorila slavnosten vhod v Jeruzalem, ki je bil v rokah Mohamedancev že od leta 1244.

V dveh tednih, ali še preje si bodo osvojile Allenbyeve čete tudi zgodovinsko mestece Betlehem, zibeljko krščanstva. Angleške čete s pomočjo Francozov in Italijanov so zadnje dni Jezuralem obkolile od dveh strani, tako da se je moralo udati.

To veselo vest za ves krščanski svet je danes naznanil v poslanski zbornici v Londonu angleški kancler Andreas Bonar Law.

General Allenby poroča, da je minulo soboto napadel sovražne pozicije na južni in zapadni strani Jeruzalema. Nekaj čet se je bližalo mestu v smeri od Betlehema, kjer so potisnile Turke nazaj in zasedle glavno cesto. Jeruzalem — Jeriho. Ravno istočasno je napadla londonska infanterija Turke na severni strani svetega mesta ob Jeruzalem — Sechem poti, tako da je bil Jeruzalem obkoljen od vseh strani — na kar so se Turki udali generalu Allenby z Jeruzalemom vred.

Chikažan nesel zastavo sv. križa v Jeruzalem.

London, Anglija, 11. decembra. — Danes se je vršil zmagoslavni vhod naših čet v sveto mesto Jeruzalem. Nad tem mestom ne vihra več turški polumesec, ampak zastava z znamenjem sv. križa.

Zmagoslavnim krščanskim četam je korakal naprej general Allenby, junak moderne križarske vojske; poleg njega je bil katoliški duhovnik, Father William Raphael Ludford, iz reda Benediktincev, glavni vojaški kaplan angleške armade v okolici Jeruzalema, ki je nesel zastavo sv. križa v svojih rokah.

Rev. Wm. R. Ludford je rodom iz Chicaga, Ill., kjer živijo še njegovi stariši na 23. Bellvue Place. Rev. Ludford je študiral na St. Marys akademiji, pozneje je pa vstopil kot vojaški kaplan v angleško armado.

Padec Jeruzalema velik udarec za kajzerja.

Padec Jeruzalema znači velik udarec za nemškega cesarja Viljema, ki je bil vedno velik zaščitnik tega mesta. Vedno je povdarjal, da je privoljen dati vso svojo armado v obrambo Jeruzalema; slednjič so pa vseeno iztrgali Angleži Jeruzalem iz turških rok brez vsake zaščite, od strani Nemcev.

Leta 1898 je romal cesar Viljem z velikim spremstvom z Jeruzalem, kjer je pripoznal pred svetom, da bo ostal zaščitnik tega mesta in menda tudi zaščitnik Turkov. Že tedaj je delal nemški cesar načrte, kako bi bilo mogoče raztegniti svojo roko tudi v turško ozemlje, pa se mu ni posrečilo.

Sedaj ko je mesto Jeruzalem zopet v krščanskih rokah je upati, da se bo pri sklepanju miru gotovo določilo, da naj ostane to mesto v bodoče in za večne čase v krščanskih rokah.

Z laškega bojišča.

Berlin, Nemčija, 7. decembra. V novi avstro-nemški ofenzivi na gorski fronti Severne Italije je izgubil general Diaz, vrhovni poveljnik laške armade zopet enajst tisoč mož, katere smo odvedli v vojno ujetništvo. V bližini Melette smo zajedno zasedli več važnih sovražnih pozicij.

S francoske in ruske fronte se pomika več divizij nemškega in avstrijskega vojaštva proti Italiji, ker se bo ojačilo obrambno četo na laški fronti.

Italijanski glavni vojni stan. —Na asiaški planoti so se vršili te dni skoro na 10 milj dolgi fronti krvavi boji, z velikimi izgubami na strani sovražnika. Vendar se je sovražniku posrečilo pri Monte Tonderecar dne 5. t. m. zavzeti nekaj naših zakopov, iz katerih smo se umaknili vsled tega, da smo utrdili druge bližnje pozicije.

Boji v teh krajih so bili siloviti in krvavi, ker je prišlo večkrat do ročnih bajonetnih spopadov. Prvi vpad na laško levo krilo je naš 2. kor uspešno odbil, pri tem je padlo številno sovražnih bojevnikov nam v roke.

Na italijanskem desnem krilu je trajal boj neprestano 36 ur, tudi tukaj so bile izgube sovražnika občutne.

Revolucija na Ruskem.

London, Anglija. 10. decembra. Revolucija, ki je izbruhnila v Južno-iztočni Rusiji napram sedanji vladi boljševikov se vedno bolj in bolj širi in se je razširila že na kavkaško fronto.

Boljševiki so izdali že več manifestov na vojaštvo in ljudstvo, da naj bi se pomirilo, a ljudstvo postaja vedno bolj in bolj razburjeno, ker hoče strmoglaviti sedenjo vlado.

Ob reki Don se pomika general Kaledines s svojimi četami kozakov proti Ukrajini, ki je že proglasila, da se bo bojevala proti boljševikom. Kozaki nameravajo sedaj napasti Moskvo, katero imajo boljševiki v svojih rokah; v Petrogradu pa vodi revolucijo gen. Kornilov. V drugih pokrajinah se tudi širi revolucijonarno gibanje, osobito na sibirski meji, kjer vodi svoje uporne čete general Dutov, da bo zaprl dovoz živil v Petrograd iz Sibirije.

Sibirija samostojna republika,

Sibirija se je proglasila samostojni republiki z Kerenskijem na čelu. Zaeno je obljubila tudi, da hoče materijelno pomagati generalu Kaledines, ki namerava odvzeti moč vlade boljševikom in preprečiti vsak izvoz municije in živeža v Petrograd.

3 mesečno premirje.

Berlin Nemčija, 10. decembra. Danes so podpisali vojaški zastopniki centralnih držav trimesečno premirje z Rusijo in Rumunijo. To premirje se nanaša na fronto od baltiškega morja ali od reke Dnjester do izliva Donave.— Tako se glasi današnje uradno vojno poročilo.

Japonci in Kitajci hitijo Rusom na pomoč.

Haparanda, Japonska, 10. dec. Večji oddelek kitajskega vojaštva je dospelo te dni v Harbin, med tem ko so prišli Japonci v rusko mesto Vladivostok, kjer bodo vzdrževali red in mir in čuvali ogromna ruska skladišča živil in municije.

Ruski car pobegnil iz ujetništva.

London, Anglija, 10. dec. — Semkaj prihaja vest od ameriškega konzula v Tiflisu v Kavkazu, da je bivši ruski car Nikolaj pobegnil iz ujetništva. Zopet drugo poročilo, katero je prejela tuk. list Exchange Telegraph — se glasi, da so boljševiki razorožili straže Nikolaj Romanovega, bivšega ruskega carja, ki se nahaja v ujetništvu blizu Tobolska, Sibirija. Boljševiki nameravajo odstavljenega carja drugam premestiti iz strahu pred linčanjem.

Avstrijska bojna ladja potopljena.

London, Anglija, 12. dec. — Glasom dunajskega uradnega poročila je bila minulo nedeljo torpedirana avstrijska bojna ladja "Wien"; pritem se je večina moštva rešila. — Ta vest je došla danes preko Amsterdama tuk. listu "Central News".

Bojna ladja "Wien" je bila zgrajena l. 1893 in je zavzemala 5512 ton prostornine; na tej bojni ladji je bilo 441 mornarjev in častnikov.

Društvene vesti in dopisi.

Iz urada dr. sv. Jožefa štev. 2 K. S. K. J. v Joliet, Ill.

Naša društvo je imelo svojo redno mesečno sejo dne 2. decembra t. l. in ob enem tudi letno sejo in volitev odbora za l. 1918 in so bili izvoljeni sledeči:

Anton Golobič, I. predsednik; John Filak podpredsed.; John Vidmar, tajnik; John Kramarič, zapisnikar; Anton Glavan, blagajnik; John A. Težak, zastop.; nadzorniki: John Zivetz, John Plut No 2, Anton Fritz; ravnatelj Josip Tekavčič; I. maršal Josip Bučar star., II. maršal Frank Korevec No 1; zastavonoše: Jos. Glavan, Frank Zlogar ml. Frank Struna, Jos. Buchar ml. in Frank Korevec No 2; umeščevalec odbora; George Stonich star.

Ker se sedaj leto bliža h koncu, zatorej opozarjam vse one člane in članice našega društva, ki še kaj dolgujejo društvu za leto 1917, da to zagotovo poravnajo do 25. decembra, da mi bo ob koncu leta mogoče položiti čiste knjige pred nadzorniški odbor v pregled celoletnega računa za 1917; o čemur bodo nadzorniki poročali na prihodnji mesečni seji. Na tej seji se bo poročalo o celoletnem delovanju našega društva in o ostalem dolgu, ako bi mogoče še kateri kaj dolgoval za l. 1917.

Zatorej še enkrat opozarjam naše člane in članice, da naj svoje mesečne prispevke poravnajo do 25. decembra 1917.

S sobr. pozdravom

John Vidmar, tajnik.

NAZNANILO.

Vsem članom društva sv. Jožefa št. 7, K. S. K. J. v Pueblo, Colorado, se tem potom še enkrat naznanja, da se bo vršila glavna letna seja našega društva v nedeljo, dne 16. decembra 1917, in sicer bo pričetek seje točno ob pol treh popoldne. Te seje se mora vsak član udeležiti, ker seja je velike važnosti, in na tej seji se bodo reševale razne točke v korist društva. Ena teh točk je naša bolniška podpora, in na tej seji se bode odločilo, ali ostane naša bolniška podpora po starem, ali jo bomo pa vzdignili na $1.00 in $2.00 na dan. Na tej seji se bo tudi izvolil novi odbor za leto 1918. Torej člani! Vaša sveta dolžnost je, da se udeležite te seje v polnem številu.

Obenem vam pa tudi naznanjam, da se bo postopalo strogo po društvenih pravilih in vsak tisti, ki se ne udeleži goriomenjene seje zapade kazni 50c v društveno blagajno. Izvzeti so le **bolniki in pa tisti, ki ravno tisti čas delajo. Vsi taki pa se morajo zglasiti in opravičiti že pred društveno sejo pri tajniku ali predsedniku.** Upam, da mi člani ne bodo zamerili za strogo postopanje, ker je v resnici potrebno, posebno je pa potrebno za tiste malomarne člane, da pridejo, ki jih ni po celo leto videti na seji.

Z bratskim pozdravom ostajam udani sobrat

John Germ,
predsednik dr. sv. Jožefa št. 7.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda štev. 8 K. S. K. J. Joliet, Ill. se naznanja vsem članom, da bomo imeli skupno sv. obhajilo, tretjo adventno nedeljo, to bo 16. dec. Zatorej naj člani opravijo sv. spoved v soboto zvečer dne 15. dec. in v nedeljo zjutraj ob 3 četrt na 8. naj se zberejo v stari šoli, da skupno odkorakamo k 8. sv. maši, kjer bo skupno sv. obhajilo.

Ravno isto nedeljo popoldne bo letna društvena seja, katere se polnoštevilno udeležite, ker bo volitev odbora za leto 1918. Vsakega člana je dolžnost, da se udeleži letne seje, ako ne, ga zadene kazen po pravilih. Posebno pa še, ker bo to 25. letna glavna seja in bomo tudi pripravili malo okrepčila, namreč prigrizka in pijače. Zatorej pridite za gotovo vsi, katerim je le mogoče. Tudi kateri so na potnih listih ste vljudno vabljeni, da bi se udeležili te seje, kateri niste daleč, posebno iz Carbon Hill in Standard, Ill.

Sobratski pozdrav vsem članom in članicam društva štev. 8 ter članstvu K. S. K. J.

Mathew Buchar, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Roka št. 15. Pittsburgh, Pa., se naznanja članom zgoraj imenovanega društva, da bode prihodnja seja dne 16. decembra, to je 3. nedeljo v mesecu točno ob pol 2. uri popldne v navadnem zborovalnem prostoru. Ker bode ta dan volitev novega odbora za leto 1918, torej prosim vse člane, da se te seje v polnem številu udeležijo, kateri se iste ne udeleži, bode kaznovan kakor pravila določajo.

Prosim tudi vse one, kateri društvu dolgujejo, da poravnajo svoj dolg, da lahko predložim čisti račun nadzornikom v pregled koncem leta.

Sobratski pozdrav vsem članom in članicam K. S. K. Jednote.

Mathias Malich, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika društva sv. Vida štev. 25 K. S. K. J. Cleveland, Ohio.

Vsem članom tega društva se naznanja, da so bili izvoljeni na izvanredni seji dne 25. nov. t. l. sledeči društveni uradniki za leto 1918:

Predsednik Anton Grdina; podpreds. John Widerwohl; I. tajnik Joseph Russ; zapisnikar John Žulič; blagajnik John Melle; zastopnik Jernej Knaus; duhovni vodja Rev. John Novak; društveni zdravnik Dr. J. M. Seliškar; nadzorniki: Josip Ogrin, Ignac Marinčič, Anton Korošec; zastavonoša Frank Skul; vratar John Terček.

Vsi goriomenjeni odborniki nastopijo svoje urade pri društveni seji dne 6. januarja 1918 glasom pravil K. S. K. J. točka 226. stran 98. Vsled tega so naprošeni vsi novoizvoljeni uradniki, da se za gotovo udeleže prihodnje seje.

Z bratskim pozdravom želim vsem članom in članicam K. S. K. J. vesele božične praznike.

Joseph Russ,
tajnik dr. sv. Vida št. 25 K. S. K. J.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Petra štev. 30 K. S. K. J. Calumet, Mich., se naznanja vsem članom in člani, cam, da smo imeli v nedeljo dne 2. decembra t. l. glavno zborovanje, ali volitev novih uradnikov za leto 1918 in so bili izvoljeni sledeči: Preds. Mihael Maierle; podpreds. Peter Zunič; prvi tajnik in zastopnik Paul K. Madronič; zapisnikar John R. Sterbenc ml.; blagajnik Markus Sterk: Odborniki za eno leto: John Mušič Frank Plautz in Mihael Zunič; Odborniki za dve leti John R. Sterbenc ml.; John Turk in George Kotze; porotni odbor: Mihael Sterk, John Suštarič in Frank Benčič; Poslanec Math F. Kobe; maršal Markus Kotze; vratar Math Anečič; bolniški obiskovalci za Red Jacket, Yellow Jacket in Newtown: Paul D. Spehar, za Laurium: Mihael Perušič; za Raymboultown, Osceola in Swedtown: John Mušič; za Tamarack, Tamarck štev. 5 in North Tamarack: Math O. Majerle.

Sobratski pozdrav vsem članom društva in K. S. K. J.

Paul K. Madronič,
tajnik.

NAZNANILO.

Društvo Marije Device štev. 33 K. S. K. J. v Pittsburgh, Pa. je imelo glavno zborovanje dne 2. dec. 1917 ter je na istem rešilo dosti važnih zadev. Uradniki za leto 1918 so sledeči:

Peter Balkovec, predsednik; Josip Ivanušič, podpredsednik; Nikolaj Ivanušič, I. tajnik; Josip Starešinič, II. tajnik; Josip Pavlakovič, zastopnik; Matija Pavlakovič, blagajnik; Josip Adlešič, predsednik bol. odseka; Martin Trbušič, Josip Balkovec in Nikolaj Starešinič nadzorniki: Jurij Filipčič, Nick Krotec zastavonoše; Ig. Glač in Nikolaj Žunič, maršala; Tomaž Košarač, vratar.

Obilo uspeha voščim novemu odboru, ter vesele božične praznike in srečno Novo leto, članom in članicam K. S. K. J.

John Filipčič, bivši I. tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Alojzija št. 42, v Steelton, Pa.

S tem se uradno naznanja, da bomo imeli prihodnjo sejo dne 20. decembra, zadnjo sejo za pobiranje mesečnih asesmentov tega leta.

Zaradi tega se prosi vse člane, ki so zaostali z mesečnimi asesmenti, da naj poravnajo svoj dolg. Obenem se bo tudi pobralo za tikete plesne zabave, za katero je bilo razpisano na vsakega člana 25 centov in članico 10 centov, kar velja tudi za člane in članice izven društvenega sedeža. Vsakdo se prosi, da poravna svoj asesment pred 20. decembrom, in ne po seji, kakor je to navada.

Nadalje se je sklenilo 15. novembra, da bi se vršila volitev novega odbora ob enem pri mesečni seji dne 20. decembra, ali ker bi se večji del članov ne mogel udeležiti te volitve, radi tega je sobrat Marko Kofalt določil za 27. decembra izvanredno sejo, na kateri se bo vršila volitev društvenega odbora. Cenjeni sobratje! Prosim vas torej, udeležite se te seje v polnem številu, da se potem zamore izbrati društvene uradnike za leto 1918.

Ker so volitve društvenega odbora velikega pomena, radi tega vam priporočam, cenjeni sobratje, da vpoštevate uradno naznanilo in nasvet brata glavnega predsednika K. S. K. Jednote, priobčenega v 46. številki Jednotinega Glasila.

Pomnite torej, da pri volitvi društvenih uradnikov se ne sme gledati na prijateljstvo ali sorodstvo. Vpoštevati je treba zmožnost in marljivost uradnika; radi tega je treba biti pri izbiranju uradnikov popolnoma nepristranski, da potem, ko si izberete uradnike, da jih ne boste postrani gledali.

Žal, da se nekateri člani jako malo zanimajo za društveni napredek, ker jih ni po celo leto na sejo. Opozarjam vas pa, katerikoli ne pride na izvanredno sejo dne 27. decembra, se ga bo kaznovalo za $1, kakor pravila predpisujejo na strani 21, člen 12. Slehernega izmed vas nobena druga stvar ne oprosti, kakor le bolezen ali da ponoči dela.

Prosim, da vpoštevate to uradno naznanilo.

K sklepu voščim vsemu članstvu K. S. K. J. vesele Božične praznike in ostajam z bratskim pozdravom vam udani

Anton Malesich, tajnik.

NAZNANILO.

Članom društva sv. Srca Jezusovega št. 54, Chisholm, Minn., se s tem naznanja, da se bo vršila glavna društvena seja po navadi, to je dne 16. decembra t. l. Pri tej seji se bo volil novi odbor in razmotrivalo zaradi bolniške centralizacije. Ker je to jako važno in koristno za vse člane, pridite vsi skupaj na prihodnjo sejo, da se kaj sklene.

Zotroškim oddelkom gre tudi bolj počasi pri našem društvu. Radi tega priporočam vsem sobratom, ki imate kaj otrok, da jih vpišete v otroški oddelek pri naši dobri podporni materi K. S. K. J., kar vam ne bo žal in tudi ne otrokom.

Člane tudi prosim, da če se kdo preseli in hoče glasilo redno dobivati, da naj piše in pošlje svoj novi in stari naslov na društvenega tajnika, ker upravnik Glasila se ne ozira na naravnost poslane mu spremembe naslovov; to se mora izvršiti le s posredonjem društvenega tajnika.

S pozdravom

Martin Zallar, tajnik.

NAZNANILO.

Vsem članom društva Vitezi sv. Martina št. 75 La Salle, Ill. se naznanja, da se bo vršila glavna društvena seja dne 16. decembra t. l. v prostorih Slovenskega Narodnega Doma. Pri tej seji bo več važnih točk na dnevnem redu in bo ob enem tudi volitev novega odbora za prihodnje leto.

Vsi člani gori omenjenega društva so prošeni, da se polnoštevilno udeleže prihodnje glavne seje in se na ta način odtegnejo kazni.

Ob enem tudi naznanjam, da je dne 26. novembra t. l. pretrgala nemila smrt nit življenja članici našega društva Josipini Berglez v najlepši dobi 28 let; zapustila je svojemu soprogu pet nedoraslih otročičkov. Neutolažljivemu soprogu, sobratu Berglezu izrekamo sožalje, pokojnici pa kličem: Počivaj v miru in večna luč naj ti sveti!

Pozdrav vsemu članstvu K. S. K. J.

Math Urbanja, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada dr. Marije Pomagaj št. 78. K. S. K. J., Chicago, Ill., se naznanja vsem članicam, da se vrši glavna letna seja v nedeljo dne 16. dec. ob 2. uri popo. v navadnih prostorih. Te seje se mora vdeležiti vsaka članica brez posebnega vzroka. Glej društv. pravila stran 3 točka 6. — "Članica, ki se ne vdeleži glavne letne seje, plača $1. kazni." — Toraj pravila ste same potrdile, potem jih morate tudi spolnovati. Ob 2. uri pop. se seja prične, in imena se bodo prebrala, katerih članic ne bo navzočih, jih zadene $1.00 kazni v društv. blagajno.

Prav lepo prosim vse tiste članice katere dolgujete več ali manj, da bi bilo s to sejo dne 16. dec. vse poravnano, da bi vendar v teku štirih let zamogla enkrat čisti račun napraviti ob koncu leta. Prosim vpoštevajte to mojo prošnjo, ker, katera mi nalašč nasprotuje da noče nikoli vse plačati, ji povem, da bo brez opomina suspendirana. Zakaj? ker tukaj je dovolj opominano. To ne zahtevam jaz, ampak Jednota in društv. pravila to tudi zahtevajo.

Naznanjam tudi, da med sejo ne bom asesmenta pobirala, ampak od pol 1. do 2. ure, in po zaključeni seji. Da se pa lahko vse izvrstite, pa prosim bližnje, da lahko plačate pri tajnici na domu, zadnje tri večere pred sejo, to je 13. 14. 15 dec., ali v soboto tudi popoldne dan pred sejo.

Ker bo na tej seji tudi volitev odbora za prihodnje l. 1918. vas prosim, ravnajte se po navodilu našega sobr. gl. preds. g. P. Schnellerja. To navodilo je bilo priobčeno na prvi strani lista v Glasilu štev. 46, katera ga še ni prečitala, se za to lahko še potrudi.

Zdaj se še enkrat prav lepo zahvalim v imenu društva vsem sotrudnikom in gostom, kateri so nam pomagali pri naši veselici, ali vinski trgatvi, katere vspeh je bil nad vse povoljen. Čisti prebitek je $200.00. Še enkrat najlepša hvala vsem!

S sestrskim pozdravom

M. Kobal tajnica.
2040 W. 22 Place.

Iz urada društva Marija Čistega Spočetja štev. 80 So. Chicago, Ill.

Vsem članicam našega društva se naznanja, da bomo imele prihodnjo nedeljo dne 16. decembra glavno, ali celoletno sejo. Pri tej seji se bo volil novi odbor za leto 1918; zatorej se morate iste zanesljivo udeležiti v polnem številu.

Prosim Vas tudi cenjene sosestre, da bi se vsaj toliko zanimale za društvo, da bo imela vsaka svoj asesment plačan do 16. decembra, ker to bo zadnja seja za pobiranje asesmenta za leto 1917.

Pozdrav do vseh članic našega društva in vam želim vesele božične praznike.

Mary F. Jaryszak,
tajnica.

Iz urada društva Marije Sedem Žalosti št. 81, K. S. K. J., v Pittsburgh, Pa.

Kakor je znano vsemu občinstvu naše slovenske naselbine v Pittsburghu in okolici, je gori omenjeno društvo obhajalo letos na Zahvalni dan slovesnost 20. letnega obstanka. V ta namen smo povabile vse občinstvo naše naselbine, osobito pa še naše slovenske in hrvaške trgovce.

In glejte, čast jim — vsi so se odzvali našemu povabilu ter nam pripomogli do boljšega uspeha pri tej veselici s plesom. Cenjenih gostov je bilo na minuli naši slavnostni veselici toliko, da take veselice še ne pomnimo kmalu. Žal, da nam je vsled tega vsega prerano zmanjkalo. Če bi imele še kaj na razpolago, bi dobile lahko za prodano blago še par stotakov več za našo društveno blagajno.

Vseeno smo pa vesele in zadovoljne s čistim prebitkom te naše zadnje prireditve, ki znaša sedaj $332.50 (tristo dvaintrideset dolarjev 50 centov). Česar se nismo nadejale. Ta svota se bo pa še za nekaj pomnožila, ker še niso vsi tiketi plačani, dasiravno po članicah razprodani. Prosim cenj. sosestre, da to zadevo kmalu urede in poravnajo.

In glejte, združene sosestre!

Kdo nam je pripomogel do tolikega dobička? Naši vrli slovenski in hrvaški trgovci, gostilničarji in obrtniki ki so ta dan javno pokazali, kaj je sloga. Na tej veselici nismo videli ne enega žida ali Angleža; eni izmed naših slovenskih povabljenih trgovcev in gostilničarjev so potrošili pri tej naši prireditvi od $10 do $25. Držimo se torej vedno prelepega gesla: Svoji k svojim! in podpirajmo domače trgovce, gostilničarje in obrtnike!

Sedaj se pa v imenu celega našega društva iskreno in lepo zahvaljujem vsem cenj. Slovencem, Slovenkam, Hrvatom in Hrvaticam, ki so nas ta dan na naši veselici počastili in pripomogli na ta način do tako lepega finančnega uspeha. Hvala prisrčna vsem darovalcem in sicer gostilničarjem: gg. Fr. Cvetič, Nick Zeppuhar, Math. Maglečič, ter Pavel Maglečiču iz McKeesrocka, Pa.; — gostilničarki Mrs. Mariji Jambrozič, Mrs. Marcus Bubanovič in našim slovenskim mesarjem gg. Klobučar in Rogina, katera sta nam darovala koštruna, ki nam je prinesel $25.00 čistega.

Tudi ne bomo pozabile naših združenih sobratov, ki so nam pomagali pri veseličnem odboru; delali so na veselici tako marljivo in verno, kakor bi delali za svoja lastna društva. Iz hvaležnosti jim bomo skušale povrniti to naklonjenost pri prvi priliki. Lepo se zahvaljujemo tudi bratu George Flajniku, porotnemu odborniku K. S. K. J. za njegov krasen slavnostni govor, ker je pozdravil občinstvo in lepo priporočal vsem članicam, da naj vpišejo svojo deco v otroški oddelek K. S. K. J. Dalje je tudi nagovarjal naše mladeniče in dekleta, da naj pristopajo v društvo in našo dično K. S. K. J., ker nihče ne ve, kje ga lahko nesreča zadene.

Še enkrat srčna hvala vsem skupaj v imenu društva Marije Sedem Žalosti št. 81, K. S. K. J. v Pittsburghu, Pa.

S sosestrskim pozdravom
za odbor.

Josipina Fortun, tajnica.

Iz urada dr. "Marije Sedem Žalosti" št. 81. v Pittsburgh, Pa.

S tem naznanjam članicam našega društva, da se bo vršila prihodnja seja dne 23. decembra t. l. in sicer bo pričetek iste točno ob 1. uri popoldne.

Ker je to glavno letno zborovanje, zatorej je cenjene združene mi sestre vaša dolžnost, da pridete na to sejo v polnem številu in si izberete odbor po svoji volji, da se ne bo potem govorilo, da se je odbor samo za mizo izbral. — Katera izmed članic se ne udeleži prihodnje, ali glavne letne seje bo morala plačati kazen, kakoršno društvena pravila določajo.

S pozdravom do vsega članstva K. S. K. J.

Josephina Fortun. tajnica.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika dr. Marije Sedem Žalosti št. 84. Trimoutain, Mich.

Prosim vas cenj. bratje in sestre goriimenovanega društva, da bi sleherni to moje naznanilo prečital in upošteval.

Ker se nam bliža že konec letnega društvenega poslovanja, se nam bliža tudi zadnja mesečna seja v tem letu in sicer se bo ista vršila dne 16. decembra. Prosim vas vsled tega, da bi se prihodnje seje udeležili v večjem številu, kot pa običajno. Pridite torej na prihodnjo glavno sejo vsi člani(ice) ki živite v tej naselbini in do 15. milj v okolici ter poravnajte na tej seji kar dolgujete društvu.

Opozarjam tudi člane(ice) na potnem listu, da naj potni list obnovijo in dopošljejo za prih. leto potrebni asesment, da ne bo potem kakega prepira. Vsak član gotovo ve in zna, kake dolžnosti da ima do društva. Člani na potnih listih imajo črno na belem označen datum, do kedaj je asesment plačan; taki člani naj bi sami potni list zopet obnovili za nadaljnih 6 mesecev ne pa, da jih mora vedno društveni odbor na to opominjati. Tajnik dostikrat ne more pisati članu na potnem listu, če se je morda član neznano kam preselil, pa tega ni nič društvu naznanil; v takem slučaju plačuje društvo asesment za člana toliko časa, dokler ga ne najde. Ko ga pa morda slučajno najde, pa tak član iz hvaležnosti odgovori: "Jaz ne bom več pri društvu, ker je bolj slabo in ne močno." Tako početje članov je grdo in naravnost sramotno. Taki člani naravnost kradejo našo društveno blagajno in kvarijo celo naše druge dobre člane in članice. Prosim vas torej cenj. sobratje, da se malo bolj zanimate za koristi in napredek društva! Pomisilite in prevdarite vrednost in pomen podpornega društva, ki nam stoji v pomoč v vseh neprilikah in nesrečah, za časa bolezni, ali smrti.

Držimo se dragi mi člani lepega gesla. "Vsi za enega, eden za vse!" pa bomo imeli lep uspeh pri društvu kot pravi bratje!

S sobratskim pozdravom do vsega članstva K. S. K. J.

Louis Wicevich, I. tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada dr. sv. Cirila in Metoda št. 90, v So. Omaha, Neb., se naznanja članom našega društva, da se naj udeležijo naše prihodnje seje ki se bo vršila dne 16. decembra t. l. v Schlitz dvorani na 20 in Q cesti. Pridite vsi na to sejo, ker se bo volil odbor za l. 1918, da ne bo potem kakšne govorice, da ni bil ta ali oni, uradnik sposoben za svoje delo. Zatorej pridite in si izvolite take člane, o katerih mislite, da bodo svoje uradniške posle vestno in marjivo izvrševali. Kateri član se te seje ne udeleži, bo moral plačati po društvenih pravilih 50c kazni.

S sobratskim pozdravom

Frank Kompare, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Genovefe št. 108, K. S. K. J., Joliet, Ill., se tem potom naznanja, da bomo imele skupno spoved dne 15. decembra, in skupno sveto obhajilo dne 16. decembra pri osmi sveti maši. Ob istem času se bode tudi darovala sveta maša za vse žive in mrtve članice tega društva.

S tem se vabijo vse članice, da se v največjem številu udeležijo in da pridejo ob pravem času v šolsko dvorano, da skupno odkorakamo v cerkev.

Sklenjeno je tudi bilo pri zadnji seji, da priredi naše društvo plesno veselico, katera se bode vršila 31. decembra zvečer v dvorani stare šole.

Ker je čisti dobiček namenjen v pomoč bolnim članicam, se tem potom vabijo vse članice zgoraj omenjenega društva, da pridejo na veselico in privedejo seboj svoje može oziroma prijatelje. Vabijo se tudi vsa cenjena društva in ostali rojaki, da nas v obilnem številu posetijo, da bomo tako skupno prebili zadnji dan tega leta in da pozdravimo novo leto 1918.

Vstopnice se dobijo pri vseh uradnicah tega društva, in katera bo prinesla največjo svoto za prodane vstopnice, dobi lepo darilo. Na veselici bodo poleg plesa še razne druge zabave. Torej na svidenje dne 31. dec. 1917 zvečer!

Pozdrav vsemu članstvu naše slavne Jednote, želeč vsem vesele božične praznike in srečno Novo leto 1918, da bi nam, kakor tudi drugim narodom prineslo že skorajšnji mir!

S sosestrskim pozdravom,

Marija Šetina, predsednica.

NAZNANILO.

Društvo sv. Rozalije št. 140 v Springfield, Ill. bo imelo svojo glavno sejo dne 16. decembra ob treh popoldne; na dnevnem redu bo volitev odbora za leto 1918 in več važnih stvari za korist društva. Vse članice ste prošene, da se vsaj enkrat v letu potrudite priti na sejo; torej udeležite se vse točno ob treh popoldne.

S sesterskim pozdravom

Alojzija Kužnik, tajnica.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 146 K. S. K. J. v Cleveland, Ohio, se naznanja, da se bode dne 16. decembra pričela glavna letna seja točno ob 1. uri popoldne v navadnem prostoru.

Na tej seji bode volitev novih društvenih uradnikov za leto 1918; zatorej se prosi vse člane gori omenjenega društva, da se te seje polnoštevilno udeleže, da bo tem bolj mogoče izbrati prave, ter sposobne uradnike. Za rešiti imamo tudi več drugih stvari, kar se tiče društva.

S sobratskim pozdravom

Math Zakrajšek, tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom pozivljam vse članice društva "Marija Pomagaj" št. 164. K. S. K. J. v Eveleth, Minn., da se polnoštevilno udeleže prihodnje seje dne 16. decembra točno ob 3. uri popoldne v navadni cerkveni dvorani. Pri tej seji bo-

mo volile novi društveni odbor za prihodnje leto 1918., in še več zelo važnih reči imamo rešiti pri tej seji. Torej še enkrat: Udeležite se te seje v polnem številu!

S sestrskim pozdravom

Theresia Kapeh, tajnica.

Willard, Wis.

Cenjeni sobrat urednik:—

Po dolgem molku se zopet oglašam s sledečimi vrsticami. — Tudi tukaj je nas mrzla "tetka" zima že precej trdo prijela ker je včasih po 15 stopinj mraza pod ničlo; kaj bo pa še? Lovska sezona je pri kraju, letos je bilo več lovcev, kot pa jelenov; vsled tega so se morali nekateri lovci prav klaverno domov vračati; drugim je bila zopet sreča mila, da so jelene kar v motornih "truckih" vozili v Greenwood.

Z gospodom župnikom smo pa tako, da ga imamo in zopet ne ker nas je te dni zapustil z obljubo, da nas bo vsak enkrat v mesecu v nedeljo obiskal, da bomo imeli sv. mašo. Kako bo letos tu pri nas a Božiču glede cerkvenih pobožnosti — ne vem. Res čudno, da nas vsak g. župnik prekmalu zapusti.

Tukaj sta se pred kratkim poročila gdč. Ana Zevnik in rojak Frank Ziherle slednji iz Akron, Ohio. Bilo srečno in na mnoga leta!

Naši farmarji so že pospravili svoje letne pridelke kamor ne pride zima do njih; sedaj se pa pečajo s klanjem ščetinarjev da bo kakšna klobasica in krača za okrepčilo po zimi. Zopet nekateri so se pa podali venkaj iz Willarda za delom, da si prislužijo nekaj dolarjev za nakup potrebščin pri gospodarstvu. Največ teh se je podalo v rudnike na Ely, Minn.

Drva se prodajajo tukaj po $7 do $8 klaftra ali seženj; ni čuda, da so v mestu sedaj tako draga.

Rojaki in rojakinje iz Willarda in okolice imajo sedaj lepo priliko pristopiti k društvu sv. Družine št. 136 K. S. K. J. ker je še pristopnina znižana. Ne odlašajte z društvom, kot je odlašal naš kovač, rodom Poljak. Jaz sem mu vedno svetoval naj pristopi v društvo, pa se je izgovarjal, da je še čas. Sedaj se pa nahaja že 3 mesece v bolnišnici z zlomljeno nogo.

Pozdrav vsemu članstvu naše vrle K. S. K. J. vesele božične praznike in srečno Novo leto!

John Routar, ("Happy")
član dr. sv. Družine, št. 136.

Eveleth, Minn.

Tako pač vlačim, c. urednik, svoje kosti po tem svetu okrog. Danes sem tukaj, jutri pa me ponesejo zopet moje sicer tanke, a hvala Bogu, še precej močne noge kam drugam. Na mojem večnem potovanju pa me zvesto spremlja moja torbica, brez katere sploh pravi popotnik ne more, pa tudi ne sme biti. Kam bi pa vendar revež deval vse, kar vidi in sliši. Vidi in pa sliši pa večni popotnik vedno dosti; tako da, ko bi mogel vse novice jesti kakor kos mesa, bi kmalu postal debel kakor tista štirinoga žival, katera je v življenju precej zaničevana, po smrti pa, pečena na mizi, vsakemu tako prijetno tekne in ljubeznjivo šegeta po želodcu. No, glave imamo sicer tudi mi popotniki, in one so prava shramba novostij in raznih prijetnih in neprijetnih spominov, pa, veste g. urednik, vsaka stvar se enkrat napolne, ako se nič ne odliva in ravno tako je naša glava, zato pa bi jo rad danes nekoliko izpraznil, vsebino pa bi rad poslal predalom Vašega lista, da bi jo obelodanili, če imate sploh kaj prostora. Dopis se bo kar lepo v kot stisnil, le dajte mu g. urednik malo odpreti, da se zagreje, ker zunaj je zdaj mrzlo, pa veste zakaj? Veste, jaz mislim, da zato, ker so tudi ljudje tukaj ne preveč vroči v narodnem, pa tudi ne v verskem življenju, kar sem opazil še preveč na svojem potovanju. Pa, saj ste to menda tudi Vi opazili, ko ste bili, kakor se mi je pravilo, neki tako imenitno pogoščeni v Evelethu med konvencijo, ki se je vršila tukaj. Gotovo ste dosti prijetnih spominov prinesli domu v Chicago. Pa nič ne škoduje; le predstavljajte si, kako so prijetni taki spomini, ki si jih mi popotniki vse okrog naberomo po deželah. Le eno naj še rečem, in pri tem tudi ostanem: V tej mrzli Minnesoti pa že nočem več živeti in prenašati hude zime, ko se mi vendar drugod toplo solnčice prikupljivo in prijazno nasproti smehlja, kakor kaka, do ušes zaljubljena slovenska cvetka svojemu zaljubljencu, ter me tako ljubeznjivo vabi k sebi. Pa bi še kdo čakal in bi ne pohitel tja? O, torbica ljuba moja, le hitro se pripravi, sklep je že storjen, in kmalu porečem: " Z Bogom! — krasna, mrzla sibirska Minnesota, z Bogom, ve s snegom pokrite in mrazu prezeble livade, z Bogom, vsi mrzli in vroči Minnesočani — a, pozabil sem, tudi vse Minesotčanke.

Veste g. urednik, nekaj ljudi po Minnesoti je pač res prav mrzlih za vero in cerkev, mrzlih pa tudi za narodni napredek. Tako jih je mraz prevzel, da kar dremajo kakor kralj Matjaž in se ne brigajo za svet. O, skoraj bi se bil zlagal, čeravno ni to moja navada; saj so mi pokojna mati vedno rekli, da je laž grda stvar in kar me je mati učila, to mi je sveto in mi ostane sveto, če bi se tudi ves svet na glavo postavil. Lažem, če pravim, da se ne brigajo, o da, se brigajo, pa zakaj? Veste g. urednik? Za polno kupico in druge nepotrebne stvari. Mila mi majka! sem vskliknil, ko sem obiskal neko slovensko vasico, ali domačini jo ponosno imenujejo "—town—". Pa, Boga me, zaradi ljudi pa že ni vredna tega imena. Bival sem par dni tam in sem toliko nelepega videl tam in slišal, da me še danes ušesa bolijo, pa tudi oči me bolijo. No, pa kaj si hočemo, "Bog jim grehe odpusti, vrag jim jih že ne bo," sem dejal, pa otresel vaški prah in popihal v sosedno vas, kjer pa tudi nisem na dosti bolje naletel. Pa, kaj sem slišal in videl, bi pač radi znali g. urednik? Veste, nič lepega! Naši ljubi rojaki, sinovi katoliških starišev, vzgojeni v sveti katoliški veri, so v nedeljo, ko se je brala v cerkvi sv. maša, snažili svinjake, odvažali mimo cerkve kupe gnoja, poleg pa prav krhko preklinjali, pa prav žmahno klafali, pa obirali duhovne tako grdo, da je bil moj želodec kmalu sit in sem le prav s težavo pojedel kosilo v nekem restavrantu, kamor sem zbežal, da nisem več videl uboge zapeljane rojake, katere iz srca omilujem še sedaj. Po bornem kosilu — jaz namreč nisem navajen na bogate "dinerje —," ker jih sploh ne maram, a poleg tega me pa tudi moja denarnica vsakokrat, kadar hočem stopiti v restavrant, že na pragu opiminja: "fant, le bolj priprosto, ne predrago, kajti jaz sem precej suha" — jaz jo pa prav rad ubogam in skrbim, da ostanem tudi sam bolj suh, da se potem bolj rada imava. Da, vse ji ugodim, pa si še včasih zapojem: "Jaz in pa denarnica se rada imava, če naju sovraži in tepe cel svet . . ." ali kako je že neki tista pesem, sem jo že precej pozabil, ker je sploh nikdar nisem popolnoma znal. A zapojem jo pa tako milo, veste g. urednik, da bi jo še vi obučudovali, ko bi me slišali. Veste, jaz imam čisto in dobro grlo in čudno zapojem, tako so mi namreč moja mati večkrat rekli, ko sem ob večerih zakrožil kako fantovsko na vasi . . . Pa dalje kaj ne, tako mi velite g. urednik. No, bom pa ubogal, saj sem vboganju tako privajen, kakor berač mrazu. Bom pa kar preskočil neko Elbo pa še tisti Gilbert, kjer sem tudi dosti videl, kar vam o drugi priliki iz bolj toplega kraja poročam. Le dalje naprej tjakaj na Eveleth.

Na Evelethu sem pa toliko videl in slišal, da bi rabil več dni, če bi Vam hotel vse povedati. Gotovo sem videl tisočkrat več kot Vi, g. urednik. Pa kaj bi vse pravil? nekaj pa tudi lahko zase obdržim. Veste, nočem Vam privoščiti vsega, le bolj važne reči Vam bom poročal. Že na potu na Eveleth, — jaz sem namreč hodil peš, kajti vožnja je za me previsoka, pa se tudi bojim "Street car" — in avtomobilov kakor hudobnega zla, ker vendar na vsakem avtomobilu kar po deset smrti preži na človeka, a jaz bi pa vendar še rad nekaj časa teptal travo po svetu in še kaj izvedel, zato pa se izogibljem avtomobilov, pa "Street car," pa vsega, kar je temu podobno. Še —Bus—a, ki vozi na Gilbert, se bojim, saj je tudi ta, "šment muhast." Še ni preveč dolgo, ko je povozil mladega slovenskega fanta, ki bi bil rad še dalje živel.

Pa k stvari, jelite, je že čas. No, kaj sem hotel reči, ko sem se bližal po cesti od Gilberta Evelethu, sem došel tri rojake, ki so se v slovenskem jeziku prav živahno pogovarjali o socijalizmu in so take pravili, da bi se moral na glas smejati, ko bi si bil upal. A nisem se hotel izdati, da razumem njihov govor, zato sem pa tiščal smeh v trebuhu, tako, da me je potem strašansko bolel. Pa, kaj sem hotel? Vsaka šola, tako sem se tolažil, nekaj velja. In tudi za me je bil ta pogovor nekaka šola, v kateri sem še le prav spoznal, kako zelo zaslepljen je naš narod. Iz pogovora rojakov le nekaj točk: "Per mej . . ." "Pr . . . f. . . spravimo dol, potem bo pa luštno na svetu" — tako pravi mlad, rudečeličen mož ali pa fant, ne vem, kaj je bil, njegove besede so ga živo opisale kot velikega duševnega revčka in osirovelega divjaka.

"Imaš prav Tone," mu pravi drugi, "in ravno to hočemo mi socijalisti." — Nato se oglasi tretji, na videz nekoliko modrejši mož in pravi: — Ja, vidva prijatelja, ali pa sploh vesta, kdo in kaj je socijalist? — "No, odreže se prvi prva možato: — Pravi soc. je tisti, ki zna prav dobro udrihati po pr. . . . f . . . in jih dobro — šinfati —, ki zna udrihati po cerkvi in prav umazano klafati ter grdo živeti." O, joj, sem si mislil, to je tedaj slovenski socijalizem v Ameriki! O, ubogi slovenski narod, kako globoko si padel! Ni mi dalo poslušati nadaljnih nevednežev, ki so še nadaljevali svoje znanstvene pogovore; v srcu pa sem prosil Boga, da bi pripeljal te uboge zapeljane rojake zopet na pot pravega spoznanja.

Kmalu sem bil na Evelethu, v največi slovenski naselbini na Range, ki ima tudi največjo, pa menda tudi najlepšo, zidano cerkev v tem okrožju. Ko sem prodajal radovednost po Main—Streetu, sem opazil po oknih razne papirje ali vabila na veselico v korist slovenske cerkve dne 21. okt. Oho, sem si mislil, to pa to. Andrejče, to pa je nekaj za tebe, tu pa moraš biti poleg, brez tebe bi sploh ne minilo.

Povem Vam g. urednik, da sem komaj čakal nedeljskega večera, posebno še zato, ker sem videl na vabilih, da bodo peli otroci slovenske pesmi. Šment, sem si mislil, kako pa je to mogoče, saj v celem Evelethu nimajo Slovenske šole in tudi ne farne šole. Kako bodo pa peli otroci slovensko, ko pa imajo samo angleške šole? Veselil sem se pa tudi igre. Veste, igre so me že v starem kraju strašno veselile in parkrat so me spravili celo na oder, da sem igral kako smešno ulogo; jaz imam najraje veseloigre in taka igra se je obetala tudi tukaj. Kar sline so se mi cedile po vsem tem. Pa tudi ni bilo zastonj, kajti, kar sem videl in slišal na tej veselici, je bilo res nekaj vredno, več vredno ko 35c, kar je stala vstopnina. Ko je prišla zaželjena nedelja, sem že ob sedmih korakal s svojo ljubo torbo gori — a saj ni res, torbo sem res pustil za ta večer v Park hotelu, pa, še to ni res g. urednik, nekaj druzega se je zgodilo, pa to Vam bom drugokrat povedal. Torej že ob sedmih sem jo mahal proti Auditorium, kjer je bilo že vse polno rojakov zbranih, ki so čakali trenotka, ko so odprle postrežljive rojakinje dvorano in so začele prodajati tikece. — "Še meni jednega —," sem zaupil glasno in stisnil dobri ženi $1.00 v roke. Nisem se brigal dalje, a žena je bila poštena, in je prinesla hitro, kar je preostajalo od tikeca. Ko sem vstopil v veliko dvorano, se kar načuditi nisem mogel lepemu prostoru, a dolgo se nisem mogel čuditi, kajti bilo je treba skrbeti za sedež, zakaj stoli so se polnili z veliko hitrostjo in komaj sem si jednega prisvojil. Dobro, da nisem imel svoje torbe seboj; ta čas bi bila morala lepo pod stolom čepeti.

Začudeno sem gledal okrog, kako se je polnila velika dvorana, ki se je končno napolnila do zadnjega kotička. No, sem si mislil, pa še ne morejo biti tukaj ljudje tako nerodni za cerkev, ki se cerkvene veselice v tako obilnem številu udeležijo. Slišal sem, da je bilo posebno dosti rojakov tudi iz Gilberta, Šparte, Bivabika, Aurore, Virginije in Chisholma, kar je jako lepo od rojakov.

Veselica se je pričela, oder se je odprl in na njem smo zagledali čez 50 majhnih, lepo belo oblečenih deklic, ki so se prav lepo priklonile občinstvu in potem, obsejane od rudeče luči, prav navdušeno zapele neko pozdravno pesem tako milo in lepo, da sem kar strmel in jih zvesto poslušal. Nisem se mogel načuditi lepemu izgovarjanju slovenskih besed v Ameriki rojenih otrok. Vprašal sem soseda, kdo je vendar te otroke tako lepo peti naučil. "Naš g. župnik" mi je z nekakim ponosom odgovoril, in prav je imel, kajti lahko so ponosni Evelethčani, da imajo g. župnika, ki se toliko trudi za pouk v slovenskem jeziku in trudi toliko s prirejanjem iger.

Zopet se je oder zaprl in ne dolgo zopet odprl, in zagledali smo na odru deklico v lepi gorenjski noši, ki nam je z vencem v roki, prav navdušeno in s sočutjem prednašala neko pesem, v kateri žaluje nevesta po ženinu vojaku, ki jej je bil vzet v vojsko. Mislim, da je bila to Simon Gregorčiča pesem — "Vojakova nevesta" —.

Veste g. urednik, tako ganljivo je govorila tista Gorenjka, — imena nje pa ne vem — tako so se menili nekaj okrog mene, da je neka Špela iz Gilberta, govorila je res lepo, tako, da je še moje srce ganila. Ta pesem je res jako ganljiva, ki presune posebno sedaj v vojnem času človeka do srca ob misli na tisočere resnične take prizore.

Sledila je na to igra, katere sem se že toliko veselil. In res, reči moram kratko, da sem bil popolno zadovoljen. Saj so pa tudi vsi igralci res prav lepo igrali, eden bolj ko drugi.

Berač, — ne vem imena igralca, slišal sem zopet le, da je fant Matuc iz Šparte, je bil tako lepo uprizorjen, da bi ga velikomestni igralci ne mogli lepše igrati. Čisto naravno in neprisiljeno v obnašanju in govoru ga je posnemal igralec. Prilegalo se mu je posebno, ko je tiste fižole in krompirje tako zvesto prešteval. Pa tudi njegova pesem, ki jo je iz celega srca popeval, je zadovoljila poslušalce. Matuc, ta ga pa zna, sem si mislil jaz, pa še marsikateri drugi.

Pa krčmar, krčmar, g. urednik. Bi ga morali videti! Bolje bi ne mogel nihče posnemati debelega in skopega krčmarja, kakor je storil fant igralec, ki so ga klicali za Strah-a. Povem Vam, ko sem gledal igralca, sem mislil, da imam v resnici starokrajskega krčmarja pred seboj, ki z zgovornim jezikom hvali svojo kapljo in hrepeni po velikem premoženju. Fant, dobro si ga zadel!

Pa dva dijaka! Saperlot, kako sta ga dobro pogodila. Bilo ju je veselje gledati, kako sta hrepenela po rujnem vincu; ob jednem pa lepo vlekla zabitega krčmarja za nos. Posebno se je odlikoval Peter, tudi neki Strah s svojim glasnim in razločnim govorom, tako, da ga je lahko vsak zastopil. Pa tudi Pavel ni zaostal za Petrom. France in Janez sta tudi prav primerno svojim vlogam igrala. Res igra je ugajala in gotovo so bili vsi zadovoljni z njo, tako tudi igralci.

Pa, naj bo že dosti enkrat; jelite g. urednik, da imate že dosti. No, za enkrat Vas bom ubogal, a povem Vam pa, da imam še mnogo v svoji torbi, kar Vam bom pa drugokrat sporočil. Ako ste se pa ujezili, pa tudi dobro, si bom pa delo prihranil. Torej, kakor hočete, če ljubo še pridem, če pa ne, pa lepo ostanem doma. A povem Vam, da, če ne pridem več, da Vam bode žal, kajti povedati Vam imam še mnogo o Jožetu, pa o njegovih štruklih, ki jih je tako imenitno napravil, pa še veliko drugih reči. Še smem torej priti? Pa pozdravljeni od

Vašega

Andrejček-a.

Pismo slov. vojaka.

Camp Logan, Tex.

Cenjeno uredništvo:—

Da bo to drugi dopis iz našega velikega taborišča, vas prosim, da obelodanite sledeče vrstice.

Po moji sodbi nas je tukaj pri vojakih 6 Slovencev vsi iz Waukegana in North Chicaga, gotovo jih je še kaj od drugod pa se še nismo nič seznanili; če jih je še kaj več, bi jih prosil, da naj se zglasijo. (Op. uredništva.) Mi pošiljamo v Camp Logan naš list še trem drugim članom — vojakom in sicer dvema iz Chicaga ter enemu iz La Salle, Ill. Naslove teh smo vam naznanili posebej v pismu. Pozdrav in živeli naši slovenski fantje v službi strica Sama!

Tukaj v Camp Logan (Houston Tex.) je približno 35,000 vojaštva ki se vežba za vojno. Mehi se tu prav dopade; kraj je zelo prijazen čeprav imamo zavetje v šotorih. Tu je moral biti pred časom velik gozd. Vreme imamo tu krasno; včasih je še vedno gorko, le noči so bolj hladne. Kakšen dan tako solnce pripeka da nam kar teče znoj s čela. Pa to nam nič ne de.

Kar se pa vežbanja tiče, pa tudi ni preveč težko; seveda se je veliko za učiti, posebno pri topništvu, ali artileriji! pa že gre počasi, saj se ne mudi menda tako.. — Imamo zelo prijazne častnike, ki ravnajo lepo z nami, kot jim najbolj mogoče; ne vem ali so povsod ali tudi drugod, tako prijazni kakor tu, ali ne.. Dasiravno traja vežbanje po 8 ur na dan, se čez vse to moremo nič pritožiti. Zabave nam tudi ne manjka če se je človek poželi. Jaz grem vsak večer v dvorano Y. M. C. A., kjer imamo dosti razvedrila: raznovrstne igre premikajoče slike ter številno časnikov in knjig. Hrano imamo tudi izvrstno in dosti; komur koli se le poljubi dobi toliko živeža, da ga mora imeti zadosti.

Naj pri tem še omenim kako smo se imeli dne 29. nov. na Zahvalni dan pri pečenem puranu. Jaz si nisem nikdar poprej predstavljal, da v Ameriki vojake na ta dan tako izborno postrežejo. Puran je bil tako okusen, da bi ga bili še angelci iz nebes veseli. Lepo se mi je prilegel tudi puran, katerega mi je neka cvetka iz Waukegana poslala in sem ga prejel šele 1. dec. Prav lepa hvala zanj.

Velika obedna dvorana je bila označeni dan okičana vsa z zelenjem, katero so že dan popreje okrasili. Ob 11. uri smo se podali vsi v obednico vsak s svojim jedilnim orodjem. Pri tej priliki sem se opomnil sladkih in srečnih dni nazaj v starem kraju pri očetu, materi, bratih in sestrah — ko smo nastavljali sv. Miklavžu. Solze so mi stopile v oči, ko sem pomislil, kje sem pa sedaj; spomini na prošla leta ob takih dobah so mi vzeli več časa premišljevanja. Ko sem se končno malo razvedril je že stal okusno pečen puran pred mano na mizi. Še nikdar v svojem življenju nisem jedel tako fine puranove pečenke. Kar je bilo pa še vsega drugega dobrega zraven, to naj pa ostane tajno med mano in puranom.

Po kosilu sem se podal v mesto kakih 5 milj oddaljeno od našega taborišča. Tam sem se pa spomnil da pečeni purani radi človeku grla sušijo. — No tedaj sem se pa zopet spomnil srečnih dni v Waukeganu, ko smo imeli prosto pot v kako domačo gostilno. Kolika razlika pa sedaj. Ko je treba nositi suho grlo, čeravno so tu gostilne odprte!? Čemu ne zaprejo vrat gostiln, da bi vsaj človeka tako ne mikalo? Ali ni to čudno, ko človek vidi polne čaše piva v gostilni, a nam ne privoščijo drugega kot sodavice in mehke pijače kakoršno prodaja naš znani rojak Frank Opeka v North Chicagu. Ko sem gledal skozi vrata v polne vrče, sem bil tako omamljen, da nisem vedel kam stopam in sem vsled tega skoro podrl na tla neko zamorko (zamorcev je tu dosti.) Seveda me je pričela zamorka na to zmerjati in kazati dvoje vrst svojih lepih beli zob. Meni se je ta lepa Evina črna hčerka tako dopadla, da bi se bil na mestu zaljubil vanjo, če bi že ne imel doma v šotoru svoje zveste ljubice. Bal sem se, da bi ona tega ne izvedela. Hudo bi mi bilo, ker bi ne dobil od nje več dovoljenja za v mesto. No, saj jo imam tako vedno pri sebi, le ko grem v mesto, jo pustim samo doma. Brez nje mi je v obče vedno dolgočasno. To je moja zvesta spremljevalka, katero nosim celo na rami. Ni mi treba biti nanjo ljubosumen, ker vem, da me ona bolj ljubi kot jaz njo. Pravi mi celo, da, če greva skupno v boj, da jo bom jaz preje zapustil, kot ona mene, to mi prisega; potem mora vsakdo vedeti, da me ljubi prav iz srca. — To je moja dragoljubljena — — puška. Dovolj torej o tem.

Tu nam obetajo, že 2 tedna, da bomo odšli v kratkem, a smo še vedno na mestu; menda nas je oni puran zadržal nazaj? Znano nam ni nič kam bomo šli; mislim da čez vodo ne, še za enkrat. V obče se mi tu vse prav dopade in sem prepričan, da je vojaška služba za mlade fante lepa šola in velike koristi, ker se naučijo dobro gospodariti in lepo ubogati. Preje je morda marsikdo mislil da ga ni pod nebom, da bi mu bil pokoren. Pri nas ali sedaj je pa vse drugače. Če pri nas kdo noče ubogati, mora za kazen poseben delati ob sobotah popoldne in tudi ob nedeljah, ko mu naložijo za pokoro drva cepiti in žagati. Tudi umestno vežbanje za ude!

H koncu tega mojega prvega dopisa pozdravljam vse znane rojake in rojakinje širom naše nove domovine, posebno pa še članstvo K. S. K. J. in znance v Waukeganu ter N. Chicagu ter člane dr. Vit sv. Jurja št. 1, dr. sv. Jožefa št. 53 K. S. K. J. in ostale.

Ker se pred Božičem nič več ne oglasim, voščim torej vsem prav vesele božične praznike in srečno Novo leto! S pozdravom

Frank Kozina,
Bat. F. 123 H. F. Art.
Camp Logan, Houston, Tex.

Čuden slučaj smrti.

V mestecu Petersburg, Ind. je bil dne 7. novembra t. l. izvoljen občinskim svetovalcem (aldermanom) z veliko večino tudi trgovec Henry Haines.

20 minut po zaključku volitev, ko se mu je to veselo vest naznanilo, se je zgrudil mrtev na tla, zadet od mrtvouda.

Nasvet nad 100 let stare žene.

V Aledo, Ill. živeča Mrs. Anna Hawler je obhajala pred nekaj tedni svoj 104 rojstni dan. Ko so ji razni sosedje pri tej priliki čestitali, jim je dala še vedno zdrava Mrs. Hawler sledeči nasvet: "Če hočete dovčakati tako visoko starost — poročite se in bodite vedno dobre volje!"

Mrs. Hawler je bila rojena dne 15. oktobra l. 1813 v Grafton. Vt. Poročena je bila dvakrat, ter je bila mati 5 otrok, ki so pa že vsi pomrli.

ZA KRATEK ČAS.

Dijaška osveta.

Profesor (ki je v jezi psoval dijake z najgršimi priimki): Tiho! Molčite ,vi osli zabiti! Oglasi se naj le oni, ki ga pokličem! (Dijaki užaljeni molče,) — Profesor, (ki je iskal po svojem imeniku): Petrovič!

Petrovič (vstane, položi roke okoli ust in nosu ter začne na ves glas rigati): I-aaa! Iii-a! Iiii-aaa, I-aa!

Simulant.

Vojaški zdravnik (pri inšpekciji vojaške bolnice): Nič novega?

Sanitetni narednik: Pokorno javljam, nič novega, — samo en simulant je ponoči umrl.

POZOR!

Dne 1. decembra sem našel pri razvažanju mleka v neki prazni steklenici dva zlata prstana. En prstan je poročni in ima znotraj urezane črke M. K.; drugi, bolj droben ima pa vdelane tri rdečkaste male kamenčke.

Kdor je ta dva prstana pomotoma pustil v prazni steklenici, naj se zglasi pri meni.

FRANK GRILL,
slovensko-hrvatski mlekar,
1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: Canal 6027. (Adv.)

Zdravilo, po katerem hrepenite.

Nekatere vrste zdravila pomagajo samo včasih; druge vrste pomagajo pa po malem in počasi. Gotova je pa stvar, da mora biti zdravilo, po katerem hrepenite take vrste, ki vam hitro, zanesljivo in vedno pomaga. Če ste bolni na želodcu jemljite samo Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino, ki vas ne bo nikdar varalo. To vino odpravlja vse slabe snovi iz črevesja, drži čisti želodec, pospešuje prebavo in vam vrača zopet telesno moč. O vrednosti Trinerjevega ameriškega grenkega zdravilnega vina vam bodo pričale: neprebava, zapeka (zabasanost), glavobol, slabo spanje, nervoznost, splošna telesna slabost in razne druge želodčne neprilike. Dobiva se v lekarnah. — V vaši domači omarici za zdravila bi morali vedno imeti Trinerjev Liniment in Trinerjev Sedative zoper kašelj. Ta Liniment je neprekosno zdravilo za revmatizem, nevralgijo, hrbtobol, izpahke, otekline, itd.; Sedatine vam pa pomaga pri prehladu, kašlju, vnetju sapnika, težkem dihanju, hripavosti, itd. Dobiva se v lekarnah. — Jos. Triner, izdelujoči kemist, 1333—1343 So. Ashland Ave, Chicago, Ill.

(Advertis.)

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:

Za člane, na leto	$0.60
Za nečlane	1.00
Za inozemstvo	1.50

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription rate:

For Members, per year	$0.60
For Nonmembers	1.00
For Foreign Countries	1.50

31

Vojna napoved Avstro-Ogrski.

V svetovni zgoodvini bo ostal dan 7. decembra 1917 za vedno zapisan, ker so ta dan Združene države napovedale avstro-ogrski vladi vojno. Od izbruha sedanje svetovne vojne je to že 37. vojna napoved, ter je osobito za nas važnega pomena, ker je naša nova domovina napovedala vojno vsled gotovih vzrokov vladi naše stare domovine, ki je v tesni zvezi z Nemčijo, največjo zatiralko svobode in največjo pospeševateljico militarizma.

Ker je to vojno napoved predsednik Wilson v svoji poslanici na kongresno zbornico toplo priporočal, je bila tozadevna resolucija dne 7. dec. v senatu jednoglasno sprejeta, istotako tudi v kongresu. V senatu je bilo oddanih za to resolucijo vseh 74 glasov, v kongresni zbornici pa 365 proti 1; socialist Meyer London iz New Yorka je glasoval proti vojni napovedi.

"Speaker" Clark je podpisal to resolucijo dne 7. decembra ob 4:12 pop.; podpredsednik Marshall ob 4:32 in predsednik Wilson ob 5:03 popoldne, nakar so Združene države oficijelno stopile v vojno stanje z avstro-ogrsko vlado.

Skupna resolucija kongresa, tikajoča se te vojne napovedi se je glasila sledeče:

"Ker je cesarska in kraljeva avstro-ogrska vlada ponovno izvršila več vojnih (sovražnih) dejanj napram vladi in ljudstvu Združenih držav ameriških, se zaradi tega sklene v senatu in poslanski zborniei Združenih držav ameriških, zbranih v kongresu, da se s tem proglaša vojno stanje med Združenimi državami in cesarsko in kraljevo vlado Avstro-Ogrske. Pri tem se daje predsedniku pravico in navodilo, da naj vporabi vse mornarične in vojaške sile Združenih držav in sredstva vlade, da se bo zamoglo voditi vojno napram avstro-ogrski vladi. Da bo mogoče ta spor uspešno doseči, naj se vporabi vsa sredstva naše države, za katera jameči s tem kongres Združenih držav.

Champ Clark,
prvomestnik zbornice poslancev.
Thomas R. Marshall,
podpredsednik Združenih držav in predsednik senata.

Potrjeno dne 7. decembra 1917.

Woodrow Wilson,
predsednik Združenih držav."

Kar smo torej že davno pričakovali, se je uresničilo letos dne 7. decembra. Naša vlada v Washingtonu je dolgo časa gledala in opazovala izdajska početja najetih avstrijskih vohunov v Združenih državah, ki so z dr. Dumbo na čelu sledili povelju iz Berlina. Avstrija je tudi še pred prekinjeno diplomatično zvezo z Združenimi državami potopila v Sredozemskem morju nekaj ameriških parnikov, do česar po mednarodnem pravu nikakor ni bila opravičena. Glavni vzrok sedanje napovedi je pa, ker je Avstrija najožja zaveznica Nemčije in kajzerja, ki se ne strinja z izjavo predsednika Wilsona za svetovno demokracijo.

Huda je kazen in hude so posledice črnožolte habsburške države, ker se je dala zapeljati v zanjke prusijanizma ali nemškega kajzerja; še hujše bodo pa iste nedvomno sedaj, ker ji bodo pokazale tudi Združene države svojo pest, da se ni umestno šaliti z našo mogočno republiko, ki šteje nad 100,000,000 duš.

Naša sveta dolžnost je pri tem, da se osobito sedaj enkrat za vselej otresemo vezi in simpatij do vlade Habsburžanov, ter da stopimo vsi kot en mož pod našo mogočno zvezdnato zastavo v boj do konca — do zmage, dokler ne poči zadnja veriga prusijanizma in njegovih zaveznikov.

Prvič v svetovni zgodovini bodo stali v tej borbi ob strani Združenih držav tudi naši slovenski možje in fantje. Čast jim in slava, ker se bore za pravično stvar in za dosego stalnega svetovnega miru! Trdno smo prepričani, da ga ni danes več med članstvom naše Jednote človeka, ki bi še sedaj trobil v avstrijski rog in ki bi ne odobraval umestnega koraka vlade Združenih držav, da je napovedala tudi habsburškemu prestolu vojno. Mi vsi smo lojalni in udani vladi naše nove domovine in gremo vsled tega radi v boj, kamor nam bo velela. Proč s kajzerji in kralji! Živela demokracija in svetovna svoboda narodov!

Dobro se pa ne bo godilo onim, ki bi v sedanjih resnih časih še vedno simpatizirali z dunajsko vlado. Takih izdajalcev ne pripoznamo več za naše rojake. Če morda res nočeš javno pokazati, da si zvest in dober ameriški podanik — molči in ne govori tega ne onega zoper vojno in našo vlado. Združene države te ne bodo tako preganjale, kakor preganjajo sedaj v Nemčiji in Avstriji vojne ujetnike, če se boš mirno zadržal.

Ameriški Slovenci! Bodite torej v tem resnem času zelo previdni v besedah in dejanjih; pomislite, da je sedaj Avstro-Ogrska naša sovražnica. Lahko imate še v mislih in spominu staro domovino, a ljubiti in spoštovati, ubogati in živeti morate pa sedaj samo za Združene države, ali za našo novo domovino!

Delujmo za Slovensko Narodno Zvezo!

Ker nam za ta zanimiv dopis ozir. članek in poziv primanjkuje prostora na 2. in 3. strani današnje številke, prinašamo istega na tej strani in sicer kakor sledi:

Cleveland, Ohio.

Zopet sem tukaj. Povedal sem vam že poprej, da se bom večkrat oglasil, zato, ker ste nas pozivljali k pogostemu dopisovanju.

Danes vam ne bom poročal kakor običajno o nesrečah in smrtnih slučajih; pač imam pa druge stvari, o katerih hočem seznaniti cenjene čitatelje našega lista, in sicer bom posegel danes malo v politično stran, ki je istotako potrebna, da jo spoznamo tako, kakoršna je v resnici in nič drugače. In tudi s to stvarjo bi vas ne nadlegoval, ako ne bi opazil, da se ponekod hoče metati pesek v oči ljudem, ter jih tako slepiti z napačno stvarjo. Torej preidem takoj k stvari:

Nahajamo se v vojnih časih; strašna vojna nevihta divja v naši nekdanji domovini že nad tri leta; nepopisna tuga, revščina in zalost so preplavile kakor morje in spremenile v dolino solza one kraje in one naše prijatelje, katerih ne moremo nikdar pustiti iz spomina. Mi se tukaj vprašujemo: "Kaj hočemo storiti?" — Slišimo glasove, ki nas kličejo na pomoč — pa tem nesrečnikom ne vemo kako pomagati. Državljani smo naše mogočne in svobodne ameriške republike in tudi ta je dne 7. t. m. napovedala vojno Avstriji. Ta najnovejša vojna napoved je do skrajne sile preplašila nekaj naših rojakov, da v resnici ne vedo, pri čem da so. Torej se nahajamo v časih, v katerih nam je treba začeti povsem resno misliti; vedeti moramo pred vsem: katero pot nam je sedaj nastopiti, da bo prava, prvič napram naši vladi in drugič, da pomagamo svojcem v stari domovini.

Na hip bi človek mislil, da je osobito sedaj nam, ameriškim državljanom nemogoče pomagati onim, katerim se je napovedalo vojno; vsaj tako si razlagajo naši ljudje, ki niso o tem dovolj poučeni, ter majejo z glavo popolnoma poparjeni in nevedo, pri čem da so.

In mi drugi, vsi ostali ameriški Slovenci, kako se pa mi razumemo o vsem tem, kaj splošen narod misli? Poglejmo le naše narodno gibanje; opazujmo slovensko časopisje in ko bomo vse to preštudirali, bomo kmalu spoznali, da nas oklepa in vodi velika narodna misel, ki nam veli da bi šli vsi na delo k zedinjenju in na pomoč onim, ki si sami ne morejo pomagati. In zakaj spoznamo to? Zato, ker vidimo, koliko se je že za to poskušalo storiti na razne načine. — Kje so sedaj Lige? Zveze? in druga jednaka združenja, ki so nastale vsled prevelike potrebe, za katero je narod dolžan, da se odzove. Vse to se je pričelo z enim in tistim namenom in šlo je samo do ene meje in nič dalje. — Ker vse to ni imelo prave podlage, ni to nič čudnega, kajti nobene stavbe ni mogoče zgraditi močne, ako ne bo imela trdne podlage. Žal, da je bilo tudi med nami, ameriškimi Slovenci vzrok, da stojimo še vedno do danes na tako nizki stopinji narodnega združenja. Kaj je podlaga temu koraku? Možje in časopisje. Možje, ki zaslužijo nositi ime mož —teh pogrešamo, ker imamo preveč mešetarjev in pa malo pravih mož. Ako imamo može, jih nočemo poznati in pripoznati. Zakaj? Zato, ker nismo mi prvi med njimi in se izgovarjamo: "Jaz ne bom pisal, zato, ker je že oni, ali drugi pisal o tem", itd. Imamo tudi vsepolno sebičnih pojmov in dokazov od slovenskih časopisov, ki so se tako nesložno in nasprotno pojavljali v medsebojnih idejah, da končno priprosti ljudje nismo vedeli, pri čem da smo?

Žal, da se v tem slučaju ne vpošteva resnice, se ne piše, kaj je dobrega za narod, da bi isti pri stvari obstajal za svoj obstoj; pač pa se dela pri tem "biznes" in se prodaja pri tem narodnost za njihove osebne koristi; zlorablja se celo gotove vrste časopise in s tem meče v oči pesek onim, ki niso o resničnosti poučeni.

Človek, ki vse to opazuje, ne more molčati. Svoje prepričanje hočem torej tudi jaz navesti. Ni sicer moj namen pisati stvari, katere ne smatram resničnim in pravičnim, pač pa ravno zato, da se spozna resnico.

Moj namen je izpregovoriti v "Jugoslovanskem odboru" njegovem delovanju, o političnem gibanju clevelandskih Slovencev in o nasprotnikih ki "vlečejo" ljudstvo s praznimi sanjami.

Kdo so možje pri Jugoslovanskem odboru? — nastane vprašanje. Ako hočemo vedeti, kakšna je ideja, za katero se gre, moramo vedeti, kdo so možje, ki zanjo delujejo? Kaj je njihov namen, požrtvovalnost in vstrajnost? Ko se o tem prepiramo, bomo rajše verjeli in se zavzeli za stvar, zato, ker že poznamo njeno vsebino, ali podlago. Tako je tudi tukaj. Ves svet danes pozna može Jugoslovanskega odbora, posebno pa narodi v stari domovini, kajti možje so bili edini, ki so se potegovali pri vladi za pravice narodov. Ti možje so bili večinoma že v stari domovini zastopniki naroda kot državni in deželni poslanci, ustanovitelji narodnih zavodov, posojilnic in drugih prepotrebnih podjetij. Bili so pisatelji, umetniki in profesorji. Eni izmed teh so spisali mnogo knjig, prepotovali skoro vso Evropo in se seznanili z najvišjimi vladnimi krogi drugih držav. Vseskozi so pa pustili in dajali izgled narodnega delovanja in požrtvovalnosti. To naj nam daje povod, da se tudi mi zdramimo. Tu naj sleherni izmed nas postoji, ter pomisli, katera pot mu je prava, da jo nastopi? Mi imamo Jugoslovanski odbor, ki pozna temeljito razmere in potrebe v stari domovini, kojemu so znane vse težkoče naroda, in kateri odbor dobro ve za pot, ki je mogoča, da pripelje združene narode do zaželjene svobode najlažje in z najmanjšimi žrtvami kar je mogoče. Torej, kaj hočemo še boljšega? Ali nam je treba še čakati in dvomiti, ko se gre za našo usodo in usodo naših slovenskih pokrajin? Mi Slovenci smo bolj pripravljeni podirati, kakor pa prispevati in zidati. Mi imamo vedno dovolj volje za kritiko in drugačno obračanje. Imamo časopise, v katerih se celo norčujemo z resnimi stvarmi; obdolžujemo ta odbor, da išče pri tem svojih koristi itd. Ne pomislimo pa prav nič pri tem; vse nam je šala, kajti nam se godi dobro tukaj in za drugo se ne zmenimo. To je pa zelo žalostno za Jugoslovanski odbor; oni vedo, za kaj se gre; oni se bore za slovenske pokrajine proti Italiji, ki je tudi zaveznica Amerike.

Italija troši na milijone med ameriške časnike, da bi preslepila združenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, samo, da bi ložje stegnila svojo grabežljivo roko po krasnih slovenskih naselbinah, kajti če ostanemo vedno razdruženi, potem se nas lahko pogoltne To pa vidi Jugoslovanski odbor in vidi tudi, da mnogo Slovencev podpira to idejo v nevednosti. Ta odbor piše in nas uči v vseh točkah. Žalibog da so na drugi strani nekateri naši slovenski časopisi, kot pravi mešetarji, ker se iz vsega tega norčujejo in zatajujejo resnico pred narodom, dasiravno le-ti istotako dobro vedo, kaj pomeni Jugoslavija, za katero so se nekdaj ogrevali. Oni vedo, da je Jugoslavija edina rešitev in pot do naše svobode, pa vseeno bijejo proti njej z raznimi sredstvi; dalje mečejo pesek v oči narodu češ: kaj hočeš, ali kralja, tirana ali republiko?

Tako se je nedavno izrazil nek zagrizen socialist tudi na velikem shodu v Clevelandu. To je bilo veliko varanje naroda in odvračanje od pravega delovanja. Kakšna primera je to z delovanjem in namenom Jugoslovanskega odbora s krfsko deklaracijo? Nobena. — Republiko se predbačiva samo navidezno, da se med ljudstvom vzbuja sumničenje o Jugoslovanskem odboru, češ, da ta odbor ni za republiko. Vedite, da so možje pri tem odboru možje, ki delujejo v prvi vrsti za republiko, torej so boljši republikanci kakor pa vsi socialisti. Ako se pa ne da na noben način doseči republike z enim korakom brez zopetnega velikega preliva nja slovanske krvi, je tem boljše, da se odobri in vzame zdravo in demokratsko vlado, ki vodi tudi do republike. Za vzgled vzemimo danes samo nesrečno Rusijo. Prav lahko je torej kritizirati in podirati, ne pa organizirati in graditi. Sicer je pa pri tem nad vse ceniti idejo in načrt, da naj bi narodi sami odločevali vrsto vladanja. Oni najbolje vedo, kakšna vlada bi bila zanje najbolja. Čemu naj torej mi tem idejam nasprotujemo? Ker smo prepričani, da je najboljša vlada tudi za evropske narode samovlada, ali demokratski način vladanja, vsled tega moramo stopiti na njihovo stran. Mi živimo v deželi svobode, dobro nam je tukaj. Ali ne bomo istega privoščili tudi svojim slovanskim rojakom v stari domovini? Čemu smo mi rajši tukaj, kakor pa v zavoženi Avstriji? Zato, ker je naša ameriška vlada boljša kakor smo jo imeli doma; torej moramo hiteti na pomoč onim, ki si ne morejo nikakor do tega pomagati. Spomnimo se pri tem le vseh krivic in prizadetega gorja onim, ki so skušali zboljšati razmere narodom. Koliko življenj je šlo že na vislice (okrog 80,000), koliko v temnice, kjer so ti nesrečniki kot živali poginili v zadušlih ječah in sicer samo zato, ker so iskali pravice za narode. Poglejmo pri tem tudi zaslužne može v Jugoslovanskem odboru, ki so pustili nekateri izmed njih vse svoje veliko premoženje, da zamorejo delovati za težnje naroda, ali so pa svoje imetje posvetili za kako narodno stvar. In zopet drugi so pustili svoje žene in otroke v preganjanju, da so rešili svoje življenje in se podali v nevarnost čez sovražne dežele do svobodne Amerike in do drugih nam naklonjenih držav, kjer so zbrali skupaj vse sile in moči, da skupno z drugimi narodi nastopijo pot do svobode in samovlade, za katero so se že leta in leta prej ti učeni in previdni moje pripravljali.

To naj ostane vprašanje med nami, še samo to: katero pot bomo vzeli? Katerega naj poslušamo? Ali može, ki so že toliko storili in žrtvovali za Jugoslavijo, katere pozna vsa Evropa in jih spoštuje, razun avstrijske in italijanske vlade, ali bomo mar poslušali nekatere sedanje mešetarje, ki danes tako, jutri drugače "vlečejo" ljudi. Ni samo to dovolj, kar se piše. Poglejmo dejstva in delovanja. Republika ne bo padla iz nebes, ako ne bo narod z resničnostjo dokazal kaj hoče imeti in kaj potrebuje? Vedite, da vlada, pod katero spadajo slovenske in hrvaške pokrajine — ima železno roko in bo svojo kravico, katero sedaj molze, branila z vsemi silami in resnostjo; torej bomo potrebovali tudi junaške roke, ki bo prisilila to vlado odstopiti od tega, kar ji ne pripada. Ali ni nam že dovolj jasno, da smo opravičeni do tega in ali nam ne bo to v veliko veselje, ko bomo svoji, ali sami lastniki najkrasnejših pokrajin slovanskih dežela. Čemu se torej poganjati za svojega sovražnika in se veseliti njegove zmage, da bi potem zopet zatiral in izžemal naš narod, ter odtujeval naš slovenski jezik. Treba je pomisliti, sedaj je čas za to. Spomnimo se torej kaj so pisali naši znani narodni voditelji in pisatelji: dr. Krek, dr. Vošnjak in drugi. Če tudi vse drugo preslišimo, ne moremo pa nikakor zatajiti tega, kar ima zgodovina črno na belem, kaj so storili za zedinjenje Jugoslovanov v resnici za narod delujoči možje. Hvaležni bi morali biti, da imamo vsaj nekaj narodnih mož, nikakor pa še istih pobijati z nesmiselnim pisanjem.

V Clevelandu se je ustanovila Slovenska Narodna Zveza, katere namen je, da se ameriški Slovenci zedinimo in skupno delujemo po navodilu Jugoslovanskega odbora, da v vseh slučajih, kjerkoli in kadarkoli moremo, pomagamo našemu slovenskemu narodu v stari domovini. Dne 11. novembra smo imeli velik javen shod, katerega se je udeležilo nad tisoč ljudi. Na tem shodu so govorniki povedali resnico kaj je Jugoslavija in kako potrebno je da se Slovenci organiziramo. Govornikom je navzoče občinstvo navdušeno pritrjevalo, razen par socialistov, ki še niso nikdar sočuvstvovali z narodnimi idejami, pač pa vedno nasprotno. Kdo naj jih razume? Na tem shodu se je izvolil tudi odbor Slovenske Narodne Zveze in sicer: Predsednik Pavel Schneller; I. podpredsednik dr. J. M. Seliškar; II. podpredsednik Primož Kogoj; I. tajnik Frank Hudovernik; II. tajnik Frank Drašler; blagajnik Josip Zalokar; nadzorniki: dr. F. J. Kern, Anton Kaušek in moja malenkost. K odboru spadata tudi urednika "Clevelandske Amerike" in "Sloge".

V Clevelandu smo vsi prepričani, da se prične živahno in resno delo, tako tudi v Collinwoodu, Newburgu in Lorainu, O., kjer so se že povsod vršili tozadevni shodi. Ljudstvo se zelo zanima ter pripravlja na prihodnje shode ter predavanja. Tako naj se naši Slovenci odzovejo tudi po drugih naselbinah; sedaj je čas, sedaj ni več prilike premišljevanja, ker bije Sloveniji že 11. ura. Idimo torej vsi na delo takoj, saj smo že dolgo časa razdvojeni; naš svražnik se te neslge veseli in nas vsled tega lahko zmaguje za svoje namene. Kjer vidimo, da je stvar dobra in pravična, moramo biti vsi zanjo in če se pri tem tudi drugače ne poznamo.

Toliko za danes, v prihodnjič se pa zopet kaj oglasim.

Z rojaškimi pozdravi

Anton Grdina.

Avstrijski podaniki v Združenih državah.

List "Chicago Daily Journal" je prinesel v četrtek, dne 6. decembra t. l. ali dan pred vojno napovedjo Združenih držav avstro-ogrski vladi jedrnat uvodnik pod naslovom "The Case of Austrian Subjects" — "Slučaj avstrijskih podanikov." Članek se je glasil sledeče:

"Vojna napoved Avstro-Ogrski bo veliko olajšala delovanje državne tajne policije z avstrijskimi vohuni. To vprašanje je pomembno in vpoštevanja vredno. Naša administracija bo gotovo vpoštevala pri tem taktiko, potrpežljivost, dobro voljo in modro razsodbo, kojo zamore naša država v tem slučaju nuditi.

Ni nam potreba omenjati vseh posameznih avstrijskih narodnosti, ki živijo tukaj, ker njih število ni zelo veliko, vendar se pa nahaja tu več sto tisoč Čehov, Poljakov in Hrvatov, ki so bili rojeni v Avstro-Ogrski. (Tudi nas Slovencev je okrog 200,000. Op. ured.) Vsi ti narodi so pokazali na lep način, da so lojalni Ameriki, in da vsi ti označeni sovražijo že od nekdaj Habsburžane. Dokler kongresna zbornica ne določi posebnih naredb in izjem za te narodnosti, se bo vse take nenaturalizirane avstrijske podanike smatralo našim sovražnikom. Uradno bi se priznavalo vse take osebe sumljivim in nelojalnim našemu predsedniku, dasiravno bi le ti morda radi svojega cesarja tekom pol ure obesili, če bi ga dobili v roke.

Na vsak način mora kongres to dejstvo vpoštevati in ukreniti zanje nekaj kar najbolj umestnega, da mu bo administrativno delovanje olajšano. Mi povdarjamo to, da naj bi se tu živečih Čehov, Poljakov, Hrvatov in drugih nam prijaznih narodnosti iz Avstrije ne zasledovalo kot sovražne podanike in nelojalne stanovnike Združenih držav. Za enkrat bi bile neprilike in hipne krivice napram tem skoro neizogibne; vlada naj torej skuša iste zmanjšati kolikor ji mogoče; med tem pa naj bo ono ljudstvo potrpežljivo, ki je imelo nesrečo, da je bilo rojeno v habsburških kronovinah."

Iz Washingtona se poroča, da je dan po objavi tega članka, ali na dan vojne proklamacije Avstro-Ogrski, dne 7. t. m. kongresnik Sabath iz Illinoisa predložil v kongresu resolucijo, da naj bi se Čehov in drugih Slovanov iz Avstrije ne smatralo sovražnim podanikom. Na podlagi Sabathove resolucije bi bili od tega izvzeti: Čehi, Moravci, Slovaki, Rutenci, Poljaki, Srbi, Hrvatje, **Slovenci**, Italijani in Rumunci. Ker se nahaja sedaj veliko število teh narodnosti v vojaški službi strica Sama, naj bi se teh ne izključilo iz armade, ker so le-ti neprostovoljni podaniki Avstrije.

VABILO.

Na PATRIJOTIČNI shod, katerega priredi "Slovenska Narodna Zveza" Cleveland, Ohio., v četrtek 13. decembra, 1917 v John Grdinovi dvorani. Začetek ob 8:00 zvečer.

Na shodu bodo govorili trije slovenski govorniki; gg. Dr. J. M. Seliškar, Ivan Tomažič in Rudolf Trošt. Shod je sklican iz vzroka, ker je Amerika napovedala Avstriji vojno in treba je, da se naše ljudi pouči, kako se imajo zadržati v vojnem stanju. Prečitala se bo resolucija in odposlala na predsednika Wilsona v Washington, D. C.

Zato vsi Slovenči in Slovenke na shod dne 13. decembra!

ODBOR.

IVERI.

Če žena sama sebe ne spoštuje, je tudi mož ne bo spoštoval.

•

Včasih se tudi kak moder in razsoden človek vjame v bedakove zanke.

•

Kdor skuša goljufati kakega samotnega puščavnika, tak goljuf je predrznež prve vrste.

•

Klepetulje se na lahek način skupaj snidejo in zbirajo; a zelo težko se pa ločijo.

•

Večkrat sta sreča in napredek kakega človeka odvisna od nesreče njegovega bližnjega.

•

Kdor ima zakrklo srce, rajši jemlje kot daje.

•

Stvari katere prikrivaš v temi, bodo prišle prej, ali slej na svetlo.

•

Hudobec se rad ne meša v posle poštenega in marljivega moža.

•

Obrekovanje nalagamo kaj radi drugim na ramo, čeravno je isto z nami v tesni zvezi.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.
GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

od ustanovitve do 1. decembra 1917 skupna izplačana podpora
$1,326,325.32

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Ave., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 420 — 4. Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
John Dečman, P. O. Forest City, Pa.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon pisarne: Canal 2487. Telefon stanovanja: Canal 6306.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

URADNO NAZNANILO.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K. S. K. J.

Vsa krajevna društva se tem potom prosi, da pošljejo denar v pokritje asesmentov za mesec **december 1917** kakor hitro mogoče na glavni urad Jednote, ter naj ne čakajo do zadnjega dne v mesecu ali pa še delj, kakor je to pri nekaterih društvih navada. Kakor vsakteremu znano, se zaključi fiskalno leto poslovanja K. S. K. J. zadnjega dne tega meseca. Radi tega prosim, vsa krajevna društva, da plačajo in poravnajo asesmente v najkrajšem času ko mogoče, da mi bo dana prilika pravočasno izdelati in pripraviti račune in poročila za predložitev bratom nadzornikom. Vsak najmanjši zadržek od strani društev, zadržuje delo v glavnem uradu. Vsled tega upam, da bodo cenjena društva to prošnjo vpoštevala in pravočasno oziroma kakor hitro mogoče poslala denarne svote v poravnavo asesmentov.

Ravno tako tudi prosim cenjene tajnike in tajnice, da bi bili z **mesečnimi poročili za mesec december 1917 nekoliko bolj točni in hitri** kakor navadno druge mesece. Za prihodnji mesec imam na rokah jako veliko dela; zaradi tega je potrebno, da se mi mesečna poročila pošlje v kratkem, če se hoče in želi imeti razpis asesmenta za mesec januar 1918 pravočasno izdelan in odposlan društvom.

Še enkrat prosim, da društva predstoječe naznanilo vpoštevajo, kajti s tem ne bode le meni pomagano, temveč tudi vsakemu posameznemu društvu, ker le s pomočjo krajevnih društev mi bode mogoče pravočasno izdelati razpis mesečnih asesmentov za prihodnji mesec ali tako, da ga bodo društva ob pravem času prejela.

Z bratskim pozdravom sem Vam udani sobrat.

JOSIP ZALAR,
gl. tajnik.

PRISTOPILI ČLANI.

K dr. Sv. Janeza Krstnika štev. 14 v Butte, Montana. Cert. štev. 22544. Antonich Mike roj. 1887 R. 30 $1000.00 Sprejet 28. novembra 1917. Društvo šteje 193 članov(ic).

K dr. Marije Rož. Venca štev. 131 v Aurora, Minn. Cert. štev. 22542 John Pavelič roj. 1893 R. 25 $1,000.00 Cert štev. 22543 Mile Tomjanovič roj. 1874 R. 44 $1,000.00. Spr. 26 novembra 1917. Dr. šteje 140 članov(ic).

SUSPENDOVANI ČLANI.

Od dr. Sv. Jožefa štev. 7 v Pueblo, Colo. Cert. štev. 19676. Kohlbezen, Jurij R. 19 $1,000.00. Susp. 26. nov. 1917. Dr šteje 373 članov(ic).

Od dr. Sv. Nikolaja štev. 67 v Steelton, Pa. Cert. štev. 19633 Martin Gornik R. 20 $1,000.00. Susp. 29. nov. 1917. Dr šteje 45 članov(ic).

Od dr. Sv. Petra in Pavla štev. 89 v Etna, Pa. Cert. štev. 21924 Vjekoslav Hrvatinčič R. 22 $500.00. Susp 19ñ nov. 1917. Dr. šteje 160 članov(ic).

SUSPENDOVANI ČLAN ZOPET SPREJET.

K dr. Sv. Jožefa štev. 148 v Bridgeport, Com. Cert. štev. 18907 Kovač Andraž R. 41 $500.00. Zopet spr. 29. nov. 1917. Dr. šteje 79 članov(ic).

SUSPENDOVANA ČLANICA ZOPET SPREJETA.

K dr. Sv. Jožefa štev. 148 v Bridgeport, Com. Cert. štev. 6009 Kovač Mary R. 38 $500.00. Zopet spr. 29. nov. 1917. Dr šteje 80 članov(ic).

PRESTOPIL ČLAN.

Od dr. Sv. Cirila in Metoda štev. 45 v E. Helena, Montana, k dr. Sv. Janeza Krstnika štev. 14 v Butte, Montana. Cert. štev. 20299 Dušan Pavel R. 27 $1,000.00. Prest. 28. nov. 1917. 1. dr. šteje 60 članov(ic), 2. dr. šteje 192 članov(ic).

ODSTOPIL ČLAN.

Od dr. Sv. Jožefa štev. 148 v Bridgeport, Com. Cert. štev. 22101 Pečnik Albert R. 30 500.00. Odstop. 29. nov. 1917. Dr šteje 79 članov(ic).

ODSTOPILA ČLANICA.

Od dr. Sv. Jožefa štev. 148 v Bridgeport, Cann. Cert. št. 7992 Pečnik Franca R. 27 $500.00. Odstop. 29. nov. 1917. Dr. šteje 78 članov(ic).

ČLANI — VOJAKI, KI SO BILI POKLICANI POD OROŽJE IN KOJIH IMENA SO BILA POROČANA NA GLAVNI URAD JEDNOTE PO ZADNJEM NAZNANILU, PRIOBČENEM V GLASILU.

Dr. Vit. sv. Jurija 3, Joliet, Ill.
Certifikat 13702 Frank Drašler, Razred 22.

Dr. sv. Jožefa 12. Forest City, Pa.
21260 Valentin Maver, Razred 21.

Dr. sv. Jan. Krstnika 14, Butte, Mont.
20604 Elmar Stefanich, Razred 18.

Dr. sv. Vida 25, Cleveland, Ohio.
21681 Anton Sterniša, Razred 24.

Dr. sv. Alojzija 42, Steelton, Pa.
21957 John Malesich, Razred 22.
11507 Anton Malevič, Razred 18.

Dr. sv. Jožefa 56, Leadville, Colo.
19796 Anton Uršič, Razred 22.

Dr. sv. Jožefa 57, Brooklyn, N. Y.
21858 Josip Malc, Razred 24.

Dr. sv. Petra in Pavla 89, Etna, Pa.
17867 Frank Halovanič, Razred 23.
21871 Frank Lišič, Razred 22.
16773 Peter Mihalič, Razred 19.
19247 Ignacij Radočaj, Razred 18.

Dr. sv. Barbare 97, Mt. Olive, Ill.
17911 Pero Petrunič, Razred 17.
16899 Ivan Belavič, Razred 23.

Dr. sv. Roka 113, Denver, Colo.
13378 Frank Ahec, Razred 18.

Dr. sv. Cirila in Metoda 144, Sheboygan, Wis.
20256 Anton Starich, Razred 16.
19533 John Jamnik, Razred 16.
19095 Frank Zorman, Razred 20.
19534 Josip Križaj, Razred 18.
20973 Kocjan Kronovšek, Razred 20.

Dr. sv. Alojzija 161, Gilbert, Minn.
22183 Frank Indihar, Razred 20.
22184 Math. Sever, Razred 23.

Društva, ki še niso naznanila imena članov-vojakov, se opozarjajo, da to store, pri tem pa je treba vpoštevati, da se zamore ozirati le na uradna poročila, to se pravi, da mora biti vsako tako poročilo podpisano od društvenega predsednika, tajnika in zastopnika, ter opremljeno z društvenim pečatom.

Z bratskim pozdravom.

JOS. ZALAR,
gl. tajnik.

Joliet, Ill. 7. dec. 1917.

Dostavek uredništva: V štev. 44 Glasila je bilo na prvi strani objavljenih 93 vojakov—članov K. S. K. J., danes pa 22, torej znaša s tem skupno število istih 115.

Nekaj črtic iz zgodovine zrakoplova.

Spisal Prof. dr. Jos. Demšar v "Mentorju" l. 1908.

Ali se bomo kdaj vozili po zraku, kot se vozimo sedaj na suhem po železnicah in po vodi s parobrodom? Nekateri odločno pravijo, da ne. Drugi pa imajo več zaupanja v moč človeškega razuma in v vztrajnost naše volje. Zmožnost, da se dvignemo v zrak, ne presega naravnih moči; zakaj bi torej človek, ki vedno napreduje, ne mogel priti tako daleč, da bi si pridobil umetno to, kar imajo nekatere stvari že po naravi? Res se sedaj malo smešno sliši, da bi se peljal človek iz Ljubljane na Dunaj po zraku. Toda koliko je reči, ki so se ljudem še nedavno zdele smešne, ki se nam pa danes zde čisto vsakdanje. Pred sto leti bi se bili smejali vsakemu, kdor bi bil trdil, da se bodo ljudje brez konj, na mehkih blazinah, v gorkem vozu v 13 urah prepeljali iz Trsta na Dunaj, pa si bodo med potjo še lahko privoščili dobro kosilo ali mehko posteljo. Za nespametnega bi bili imeli takrat človeka, ki bi bil napovedal, da se bodo ljudje v Evropi čez morje pogovarjali s svojimi znanci v Ameriki. Ali rekel bi bil pred nekaj leti, da kmalu ne bo nič čudnega več, če bomo gledali v zaprt zaboj skozi najmočnejše pokrove, bi bili imeli tvoje govorjenje za neslano šalo. In vendar nam je dandanes tudi to mogoče s pomočjo Rontgenovih žarkov! Če človek pri svojih iznajdbah doseže na videz najčudovitejše reči, zakaj bi se naše življenje ne moglo kedaj tako zasukati, da bi nam tudi železnica postala prevsakdanja in preokorna in bi šli kar naravnost po zraku z letalnim strojem ali z zrakoplovom? Pa pustimo ugibanje in poglejmo kako se je dosedaj razvijal zrakoplov, drugo pot si mogoče ogledamo letalne stroje.

O prvem zrakoplovu se poroča, da je imel podobo lesenega goloba. Izdelal ga je baje učenjak Archytas, ki je živel v četrtem stoletju pred Kristusom. Votlega goloba je napolnil z gorkim razredčenim zrakom. Golob se je dvignil precej visoko, pa je kmalu začel padati.

Iz srede 18. stoletja imamo poročilo nekega kitajskega misijonarja, da so v 14. stoletju v Pekingu med veliko slavnostjo spustili kvišku zrakoplov. To so neznani podatki, vendar je to malodane vse, kar se da glede zrakoplova do 17. stoletja dognati.

L. 1670. je izšlo delo, ki resno govori o tem, kako bi se dala telesa pripraviti do tega, da bi plavala po zraku. Spisal je to delo jezuit Lana. Po njegovem mnenju bi se morala dvigniti v zrak primerno velika kroglja, ki bi bila iz ene devetinke mm debelih ploščič in brez zraka. Lana je čisto pravilno računal. Taka krogla bi bila res lažja kot zrak in bi se torej v zraku morala dvigniti. Toda ali si moremo misliti, da bi kroglja iz tako lahke ploščevine ostala pri vseh pripravah nepoškodovana? In če bi se res posrečilo napraviti tako krogljo in izsesati zrak iz nje, bi jo stisnil zunanji zračni tlak kot stisne otrok prazno jajčno lupino. Načrti tega učenjaka so bili glede računov čisto pravilni, izpeljivi pa niso bili in jih tudi nihče ni poskušal izpeljati.

Boljše načrte za zrakoplov je zamislil sto let pozneje portugalski fizik Guzman. "Stene zrakoplova", tako si je mislil Guzman, "se morajo upirati zračnemu pritisku od zunaj. Zato zrakoplov ne sme biti prazen. Napolniti ga pa moramo s tvarino, ki bo tako lahka, da bo ves zrakoplov lažji od zraka." Guzman je napravil zrakoplov iz papirja, za rebra mu pa je dal vrbove šibe. Ko je bil zrakoplov gotov, je Guzman zakuril pod njim. V zrakoplovu se je zrak razgrel, je postajal vedno redkejši, torej lažji in kmalu se je zrakoplov mirno dvignil ter je plaval ob strehi kraljeve palače. Toda Guzman se ni dolgo veselil svojega dela. Zrakoplov je zadel ob streho in se je poškodoval toliko, da je začel padati. Škodoželjneži so se bistroumnemu iznajditelju posmehovali, o zrakoplovu pa je nekaj let svet molčal.

Kot iznajditelja zrakoplova še navadno slavita brata Štefan in Jožef Montgolfier. Njihov oče je imel tvornice s papirjem v francoskem mestu Annonay. Tudi sinova sta delala v tvornici, kjer se jima je razvilo posebno veselje do fizikalnih poizkusov. Napravila sta več malih zrakoplovov in sta dosegla pri tem prav lepe uspehe. Pogum jima je rastel. Začela sta graditi večji zrakoplov iz platna, kateremu sta podložila papir. Zrakoplov je imel prostornine 23.000 cm3. 5. junija l. 1783, sta svojo iznajdbo javno poskusila. Mislila sta, da zrakoplov dim kvišku žene, zato sta pod zrakoplovom kurila s slamo in volno. Zrakoplov se je res dvignil, seveda ne vsled dima, marveč vsled razgretega zraka v svoji notranjščini. Nekateri trdijo, da se je dvignil zrakoplov 600 m visoko. Gotovo je, da je poizkus posrečil. Ko se je v zrakoplovu zrak polagoma ohlajal, je začel zrakoplov mirno padati. Čez kakih 15 minut se je nalahno spustil na zemljo, približno 2 km od kraja, kjer se je dvignil.

Ko je slišal o novem zrakoplovu pariški profesor Charles, je tudi on začel napravljati poizkuse z zrakoplovom in je kmalu našel pravi vzrok, zakaj se zrakoplov dviga. Dim je pri zrakoplovu seveda čisto odveč, tudi gorkote mu ni treba, glavna stvar je, da je zrakoplov napolnjen s plinom, ki je mnogo lažji kot zrak. Tak plin je vodenec. S tem je napolnil Charles svoj zrakoplov, katerega je spustil v zrak 27. avgusta l. 1783. Kakor hitro je bil zrakoplov prost svojih vezi, je kar švignil kvišku. V dveh minutah se je skril za oblake. Povspel se je približno 1000 m visoko. Tri četrt ure pozneje se je spustil na zemljo, kakih 24 km od kraja, kjer so ga odvezali. Velikanske pošasti, ki se je tako nenadoma spustila z neba na zemljo, so se ljudje na polju neznansko prestrašili.

Kmalu nato je prišel mlajši brat Montgolfier v Pariz. V navzočnosti francoskega dvora in neštete množice je v Versaillu spustil v zrak velik zrakoplov, s katerim so napravila potovanje po zraku prva živa bitja. V zrakoplovu je bila kletka, in v njej so se zadovoljno vozili po zraku: petelin, raca in ovca. Potovanje je trajalo 8 minut, najvišja točka na tej poti je bila 1500 m visoko. Ker so se živali prav srečno vrnile na zemljo, je obšla ljudi misel, kaj bi bilo, če bi se tudi oni vozili po zraku. Določili so za tako vožnjo dva hudodelca. Temu se je uprl učenjak Rozier, češ voziti se po zraku, to je čast, ki je ne zasluži hudodelec. Rozier se je sam nekolikokrat za poskušnjo dvignil z zrakoplovom ki je bil privezan. 28. novembra l. 1783, pa je odplul v spremstvu svojega znanca Arlanddea blizu Pariza v zračne višave. Imela sta seboj precejšnjo zaloga trave in volne, s katero sta kurila pod zrakoplovovm. Prišla sta 150 m visoko. Veter ju je nesel čez reko Seine in čez južni del Pariza, 8 km daleč. Ko sta se kake pol ure vozila o zraku, sta počasi pogasnila ogenj z vodo, ki sta jo vzela seboj. Mirno in varno je padal zrakoplov. Rozier in njegov spremljevalec sta se srečno izkrcala.

Deset dni pozneje sta se dvignila profesor Charles in mehanik Robert z zrakoplovom, ki je bil napolnjen z vodencem. Da bi se mogla poljubno spustiti na zemljo, sta napravila pri zrakoplovu zaklopnico, ki se je dala iz ladjice po vrvici odpirati. Vozila sta se prav lepo. Zrakoplov je šel 40 km daleč in se je povspel 600 m visoko. Ko sta zaklopnico odprla, je začel zrakoplov mirno padati. Ob koncu vožnje je doživel Robert nekaj prav zanimivega. Zanj je imel namreč ta dan dvakrat solnčni zahod. Ko je zrakoplov dospel do zemlje, je solnce ravno zatonilo Prvi je izstopil Charles, zrakoplov je hipoma postal lažji in je z Robertom šinil 300 m visoko. Tukaj je Robert zopet zagledal solnce in je tako ta dan drugič opazoval solnčni zahod.

Ker se je zrakoplov tako dobro obnesel, je začel Blachard misliti na to, kako bi se dalo z zrakoplovom priti na določeni kraj. Dal je zrakoplovu napraviti nekaka vesla, ki bi se dala tako obračati, da bi lovila veter od prave strani in bi tako zrakoplov gonila v določeni smeri. Blanchard se je z enim svojih znancev dvignil v Doverju in je hotel nad morjem pripluti v Calais. Pa komaj je plul zrakoplov nekaj časa nad morjem, je že začel padati. Treba mu je bilo zmanjšati težo. Zrakoplovca sta pometala v morje težino; toda zrakoplov je še vedno padal, preplul pa je komaj tretjino prekopa. Iz zrakoplova je moralo vse, kar se ga ni držalo: orodja, sidro, vesla, težja obleka, pa zrakoplov je še padal in se je že skoro dotikal morja. Le eno sredstvo je še ostalo. Odreči se je bilo treba ladjici in jo odrezati. Že sta Blanchard in njegov tovariš plezala po vrveh, da bi prišla do omrežja in se tam vozila dalje, kar se je zrakoplov dvignil in popotnika sta kmalu zagledala francosko obrežje ter mesto Calais. Vsa srečna sta se izkrcala na kraju, kamor sta želela dospeti. Pripisovala sta ta svoj ugoden uspeh dobremu zrakoplovu, oziroma njegovim veslom. V resnici pa vesla pri zrakoplovu prav nič ne izdajo, marveč pripomorejo le k temu, da hiti zrakoplov še z večjo močjo v smeri vetra, ne pa v tisti smeri, ki mu jo hoče dati človek. Da sta Blanchard in njegov tovariš tako srečno dospela čez morje v Calais, kamor sta nameravala priti, temu niso bila vzrok vesla pri zrakoplovu, marveč jima je pripomogel k lepemu uspehu le prav ugoden severovzhodni veter

Rozier, mož, ki se prvi dvignil v zrakoplovu, je pa hotel s svojim zrakoplovom s Francoskega pripluti na Angleško. 15. junija l. 1785, je odplul z obrežja, južno od mesta Calais. Bil je četrt ure od pristanišča, ko zagledajo gledavci z obrežja ob zrakoplovu sivkastomoder plamen, nekaj trenutkov nato je bil zrakoplov 970 m nad morjem v ognju. Rozier in njegov spremljevalec sta padla iz ladjice ter sta se ob obrežnih pečinah razbila.

Ali ima zrakoplov že sedaj kaj pomena za nas? Znanstvo je od zrakoplova brez dvojbe marsikaj pridobilo. Človek je izkušal dvigniti se v zrak, kolikor mogoče visoko, da bi preiskoval zrak, zračni tlak, razdaljo zračnih plasti, da bi si — če mogoče — tudi nebesna telesa ogledal nekoliko natančneje. Pri takem znanstvenem raziskovanju se je angleški učenjak Glaisher povspel petkrat 7000 m visoko, l. 1862, pa je prišel še višje. Takrat se je dvignil s Coxwellom. V 45 minutah je bil zrakoplov 8000 m visoko; tukaj je Claisher izgubil zavest; temperatura je znašala — 15 stopinj C; barometer je kazal 25 cm. Coxwell je hotel z vrvico odpreti zaklopnico in izpustiti nekoliko plina, da bi zrakoplov začel padati. Pa vrvica se je zapletla, in Coxwell je moral splezati v omrežje, da je vrvico odvil. Ko je priplezal nazaj v ladjico, so bile roke zmrzle, toda posrečilo se mu je z zobmi potegniti za vrvico in izpustiti nekoliko plina. Zrakoplov je začel padati. Kmalu nato se je Glaisher zopet zavedel in takoj je začel dalje pisati, kar so zaznamenovale priprave na zrakoplovu. Ko je Glaisher ležal nezavesten, je Coxwell opazoval barometer. Najnižji zračni tlak je znašal 18 cm, iz tega sta zrakoplovca sklepala, da sta bila 11.000 m visoko. Najnižja temperatura je bila — 25 stopinj C. Vsa njuna vožnja po zraku je trajala 1 pol ure.

L. 1875. so se dvignili z zrakoplovom trije francoski učenjaki Sivel, Croce-Spinelli in Gaston Tissandier. Ker je v znanih višinah zrak tako redek, da ima v sebi premalo kisleca, zato so vzeli seboj nekaj tega plina. Toda imeli so ga gotovo le malo, ker so zelo hranili z njim in so ga udihavali šele tedaj, ko je bila nevarnost velika. Ko so bili 7000 m visoko in je temperatura znašala 10 stopinj pod 0. so se čutili prav slabe. Udihali so nekoliko kisleca in to jih je pokrepčilo. Pometali so iz zrakoplova nekoliko težine, zrakoplov se je hitro dvignil nad 8000 m visoko. Tissandier je postal omotičen in tako slab, da ni več mogel doseči cevke pri posodi s kislecem in se je onesvestil, ko se je zavedel, je zrakoplov že hitro padal. Tissandier je dobil zopet toliko moči, da je mogel izpustiti sidro in odpreti zaklopnico, ko je zrakoplov dosegel zemljo. Njegova tovariša sta med tem umrla. V velikih visočinah manjka človeku primernega zraka za vdihovanje, pa tudi zračni tlak je tako nizek, da se telo ne more v kratkem času navaditi nanj in oslabi.

L. 1894. je Berson, tajnik berlinskega kralj. meteorologičnega zavoda, prišel 9100 m visoko; 31. julija l. 1901. pa se je isti učenjak povspel z učenjakom Suringom do višine 10.801 m, kjer sta drug za drugim omedlela. Ali se je v najnovejšem času kdo še višje povspel, nam ni znano; verjetno pa ni. Višje kot ljudje so prišli zrakoplovi šami. V zrakoplove pritrde razne priprave, ki avtomatično zaznamujejo toploto, zračni tlak in druge take stvari, ki zanimajo znanstvenike. Že pri prvih poizkusih so se taki zrakoplovi povspeli 13—14.000 m. V najnovejšem času pa so prišli celo da 20.000 m visoko; v tej višini so priprave zaznamovale temperaturo 70 stopinj C pod ničlo.

Znanstvo torej marsikatero pridobitev pripisuje iznajdbi zrakoplova. Precej pomena je imel zrakoplov tudi v nemško-francoski vojski l. 1870. in 1871. Ko so Nemci oblegali Pariz, so imeli Parižani posebno pošto z zrakoplovi, ter prosto občevali z zunanjim svetom. Od 23. septembra 1870, do 28. januarja 1871, so izpustili iz mesta 64 zrakoplovov s pošto. 5 so jih dobili v roke sovražniki, 4 so prišli v Belgijo, 3 v Holandijo, 1 v Norvegijo, 2 pa sta izginila, da nihče ni več zvedel zanja.

Pravi pomen bi dosegel zrakoplov za nas šele tedaj, če bi mogli z njim popotovati, kot popotujemo na železnicah in ladjah. V novejšem času imamo res dve znameniti vožnji po zrakoplovu v velike daljave. L. 1900. je neki Parižan plul iz Pariza na južno Rusko, l. 1902. pa neki Švicar iz Berna na skoro isti kraj. Prvi je prevozil 1920 km v 35 in pol urah, drugi 1470 km v 29 urah. To so res lepi uspehi, pa kaj, ko je zrakoplov tako odvisen od vetra, da plove le z

vetrom. Nekaj časa lahko deluješ proti svojemu cilju, pa kmalu potem zapiše nasproten veter in takoj se moraš s svojim zrakoplovom obrniti za vetrom. Toda, ali ni mogoče zgraditi zrakoplova, ki bi se dal voditi? Kakor smo videli, je mislil na to že pred dobrimi sto leti Francoz Blanchard, ki je s svojim zrakoplovom plul z Angleškega na francosko. Toda njegova vesla zrakoplovu niso mogla dajati smeri. Zrakoplov bi mogla voditi le slična priprava kot žene ladjo, kolo na lopate ali vijak. Vendar so težave pri zrakoplovu brez primere večje kot pri parobrodu. Voda nosi veliko večjo težo kot zrak, nasproti je pa hitrost njenega toka veliko manjša kot hitrost vetra. Srednja hitrost vetra je približno 10 m na sekudo. Koliko moči bi bilo treba, da bi se ustavljal zrakoplov srednje močnemu vetru! Velik parobrod, ki vozi iz Evrope z hitrostjo 20 km na uro, bi na vsako uro moral za 16 km nazaj, če bi mu bilo voziti proti toku, ki se preliva s srednjo hitrostjo 10 m na sekundo, in naj bi porabil parobrod tudi vse moči. Za zrakoplov, ki bi se dal voditi proti vetru, bi bilo treba prav močnega stroja, ki bi pa vendar moral biti razmeroma zelo lahak, ker sicer bi tiščal zrakoplov k tlom.

Dobrih petdeset let že poizkušajo bistroumni možje zgraditi zrakoplov tako, da bi ga mogli v zraku poljubno voditi, in uporabljajo za to pred vsem elektrodinamične stroje ter motorje na bencin. Posebno znamenita sta vsled svojih poizkusov z zrakoplovi Brazilijan Dumont in Vitemberžan grof Zeppelin.

Francoz Deutsch je okoli leta 1900, razpisal nagrado 100,000 frankov tistemu, ki bi v 30 minutah z zrakoplovom napravil sledečo pot: iz St. Clouda pri Parizu do Eifelovega stolpa, okoli stolpa in nazaj k pristanišču za zrakoplove (vsega skupaj 11.000 m). Dumont se je vadil, poizkušal dolgo, 12. junija 1902, je pa odplul iz St. Clouda. Varno in z gotovostjo je obkrožil stolp in se je prav zanesljivo vrnil na mesto, od katerega je odplul. Nastavljeni opazovalci so pazili na čas. Dumont je vozil 30 minut in 40 sekund. Le malo je manjkalo, pa bi bil dobil visoko nagrado.

Grof Zeppelin pa je napravil znameniti poizkus s svojim zrakoplovom začetkom avg. 1908. Mož gradi in izboljšuje svoj zrakoplov že kakih deset let. L. 1900 se je dvignil prvikrat, pa takrat s svojim zrakoplovom ni bil nič kaj zadovoljen. Zrakoplov ni niti prav slabega vetra ni mogel zmagati. Izboljšati je bilo treba zrakoplov in gonilne stroje. Da bi si olajšal delo pri gradbi zrakoplova, je dal Zeppelin zgraditi na Bodenskem jezeru blizo Friedrichshafena veliko plavajočo lopo. Zrakoplovu je dal Zeppelin podolgasto, valjčasto podobo, na vsako stran po dvoje krmil, dve ladjici iz aluminija, v ladjice pa po 325 kg težak motor na bencin, katerega užiga električna iskra. Ta Zeppelinov zrakoplov bi najložje primerjali velikanski smodki, ki meri 128 m v dolgosti in 11 m v primeru. Zeppelin se je prvikrat dvignil 8. oktrobra 1906. Poizkus se mu je posrečil. Prevozil je 45 km v eni uri pri vetru, ki je imel hitrosti 2—2 in pol m na sekudo.

Nemška država je dala Zeppelinu znatno podporo in je obljubila, da bo kupila zrakoplov in vse naprave ob Bodenskem jezeru, če bo Zeppelin svoj zrakoplov toliko izboljšal, da bo mogel med 24urno vožnjo po zraku voditi zrakoplov po določeni poti in se med tem enkrat izkrcati tudi na suhem. Zeppelin je pri svojem zrakoplovu neumorno delal in izboljševal. Leta 1908 v avgustu pa je nastopil 24urno pot. 4. avgusta okolu 6. ure zjutraj se je začelo premikati v lopi na Bodenskem jezeru. Tiho je zdrsnil velikanski zrakoplov iz lope, brneče sta začela delovati motorja. Zrakoplov se je ponosno dvigal; nekaj časa je omahoval, potem je pa v velikem loku švignil v smeri ki mu jo je določil vodnik. Z varno gotovostjo je plul mimo Kostnice in Schaffhausena. Ob pol 10 dopoldne je plul nad Baselnom. Nadaljna njegova smer je bila ob Renu nad Alzacijo; okolu poldneva je bil nad Strassburgom, kjer je plul okolu starodavne, pri tej priložnosti lepo okrašene stolnice. Velikanske množice so ga burno pozdravljale. Ob dveh dopoludne je bil Zeppelin že nad Spiro, ob polu petih zahodno od Darmstadta. Ob šestih je pol ure od Oppenheima prekinil vožnjo, ker se mu je pokvaril prednji vijak. Izkrcal se je na Renu. Ob četrt 11 po noči se je zrakoplov zopet dvignil. Nekaj časa je še plul ob Renu navzgor, na to se je pa obrnil in je hitel proti Mainzu in čez Mainz do mesta Bibricha. Tukaj se je Zeppelin obrnil proti domu. Še enkrat je plul čez Mainz in Mannheim, potem pa ne več ob Renu, marveč je 5. avgusta ob štirih zjutraj prestopil pri Eppingenu vitemberško deželno mejo in je ob šestih in 10 minut plul nad Stuttgartom. Ker je Zeppelin Vitemberžan, je bilo ljudstvo v Stuttgartu posebno navdušeno. Nekako ob osmih zjutraj se je moral Zeppelin izkrcati v Echterdingu južno od Stuttgarta, in sicer na odprtem polju, ker se mu je pokvaril motor in mu je zmanjkalo plina. Do Oppenheima, kjer se je prvič izkrcal, je vozil z hitrostjo 46 in pol km, ob povratku pa z hitrostjo 23 in pol km na uro; 24 ur se je med vožnjo držal smeri, ki si jo je začrtal že prej. V tem času je prevozil okolu 800 km. Letel je včasih z hitrostjo brzovlaka, zrakoplov mu je deloval gladko. Zeppelin je bil tik pred ciljem, on in ljudstvo z njim se je veselilo lepega napredka, od vseh strani so drle množice skupaj in so burno pozdravljale 70letnega bistroumnega iznajditelja, ki je pri Echterdingu čakal, da bi bil zrakoplov popravljen. Upal je, da se bo okolu šestih zvečer zopet dvignil in da bo v nekateirh urah pokazal popolno zmago svoje iznajdbe. Okolu treh popoludne pa se je pripetila velika nesreča. Nenadoma je nastala močna nevihta. Vihar je dvignil ladjico, zrakoplov se je odtrgal od slabotnih kolov, na katere je bil pritrjen. Štirideset mož je zaman poizkušalo pridržati zrakoplov, vsi so popadali po tleh. Zrakoplov je švignil 600 m daleč, z ostjo se je zaletaval v drevesa ter jih ruval. Ko je ladjica zadela ob tla, se je motor razletel. Gost dim se je dvignil iz zrakoplova, le nekaj trenutkov, in vsa velikanska dragocena naprava je bila v plamenu. Ko so Zeppelinu v bližnjo gostilno sporočili o nesreči, je ravno pisal brzojavko svoji hčeri, da gre vse po sreči. Hitel je na kraj nesreče, kjer je nekaj časa ves potrt, žalosten stal pred svojim uničenim delom, toda kmalu se je ojunačil. Rekel je baje, da hoče iti pogumno na novo delo. Pravega moža nesreča res ne sme oplašiti, prav pa je, da ga naredi še previdnejšega in modrejšega.

Iz izkušenj, ki jih imamo do sedej glede zrakoplova, sklepajo nekateri, da z zrakoplovom sploh nikdar ne bo mogoče potovati po zraku, primernejši pa se jim zde za tako potovanje letalni stroji.

Svetli cekini omehčajo tudi kamenita srca; vendar je to omehčanje samo začasno.

•

In če bi donašalo bogastvo ljudem samo nesrečo, bi se ljudstvo še vedno pehalo za bogastvom.

AMERIŠKO-SLOVENSKA

PRATIKA

ZA LETO 1918

je izšla. Med drugim vsebuje tudi velevažne najnovejše

DELAVSKE ODŠKODNINSKE POSTAVE

za vsako državo posebej.—Cena s poštnino 15c. Naročite takoj.

PRATIKA PUBLISHING CO., 45 Vesey St., NEW YORK, N. Y.

SVOJI K SVOJIM!

Rojaki Slovenci iz Chicaga in bližnje okolice! Kadar rabite avtomobil pri raznih prilikah, na pr.: pri porokah, krstih, pogrebih i. t. d., obrnite se na podpisanega, ki vas bo točno in zadovoljno postregel.

Jaz stanujem sedaj v sredini naše slovenske naselbine, na: 2107 Coulter St., (med So. Hoyne Ave. in So. Leavitt St.)

Pokličite me po telefonu, bodisi po dnevu ali ponoči: Canal 5889.

Z velespoštovanjem

ANDREJ GLAVAČ,
2107 Coulter St., Chicago, Ill.

Protestantizem in katoličanstvo.

Spisal † Rev. I. L. Burgar.

(Dalje.)

Kvekarji.

Pravzaprav bi se morala ta sekta imenovati "Verska družba prijateljev", a prijelo se je je popularnejše ime Kvekarji, ki pride od tresočega se glasu pri molitvi. Ustanovil jo je Jurij Fox l. 1624—1690, jako pobožen čevljar. L. 1647. je začel pridigovati kar po cestah in na javnih prostorih s takim vspehom, da si je v devetih letih pridobil že 50 sopridigarjev. A slehrna sekta na Angleškem mu je nasprotovala. Potoval je v Zapadno Indijo, Jeruzalem, Malto, po Turškem in Angleškem. Prvotni namen njegov ni bil pridigati novo vero. Vendar so se njegovi privrženci jeli združevati v lastno organizacijo. Izprva so jih Protestantje hudo preganjali, 1328 so jih kaznovali z globo, 360 pa jih je pogabnilo v ječah. Sekto sta goreče zastopala tudi Robert Bartly in Viljem Penn. Poslednji je bil spreten politikar, njegova pogodba z Zapadno Indijo se nikdar ni pretrgala.

Kvekarji uče, da Duh božji naravnost razsvetljuje um v dosego izveličanja. Krist sam biva v vsakem človeku kot vir luči, ki kaže proti nebesom. Ker slehernega naravnost razsvetljuje Bog, je torej duhovščina popolnoma nepotrebna. Moški in ženske govore po božjem navdihnjenju, ne po človeškemu nagibu. Odpravili so pridige, zavrgli vero, obrede in zakramente, verujejo le na notranje bistvo zakramentov — vse verske ceremonije so torej odveč. Poroke sklepajo pred nekako sejo zaupnih mož, istotako se oskrbe pogrebi. Vojskovanje smatrajo nepostavnim, tudi prisege kršijo zakon. Priporočajo pa bratsko ljubezen in trezno življenje. Sprejeli pa so nauk o božjem navdihnjenju sv. pisma, sv. Trojico — pa le v bistvu, ne po imenu, — božanstvo Kristovo, spravo po njegovi krvi, odrešenje, večno življenje in večno kazen.

Krajevna družba se upravlja po različnih sejah. Pripravljavne seje uradniki so nadzorniki sej, nadzorniki ubožcev in starešine. Posamezne seje družijo v mesečne seje, te zopet v četrtletne in te v letno sejo.

Kvekarji so bili prvi, ki so zagovarjali osvobojenje sužnjev in bolj človeški način ravnanja z blaznimi na Angleškem. Dano besedo drže kakor nihče drugi. Vodijo se v ljubezni do bližnjega in skrbe za svoje ubožce.

V Ameriki je sekta doživela notranji razpor. Stranki sta se l. 1827. ločili v Ortodoške ali prave Kvekarje in Hyxite.

Univerzalisti.

Ta sekta veruje v končno izveličanje .Jakob Kelly je pridigoval, da nihče ne bo pogubljen. Za njim Janez Murry — oče ameriškega univerzalizma je hotel prepričati svet, da po večnih slepih od Boga naprej izvoljene duše gredo naravnost v nebesa, neizvoljene pa se morajo očiščevati do sodnjega dne. Ballaou je bil mnenja, da so vsi ljudje takoj po smrti izveličani. Nauk o splošnem upanju je imel mnogo somišljenikov v anglikanski cerkvi. Stanley, Kinsely, Morris, Furrer, Robertson — vsi so imeli upanje, a nikake gotovosti za splošno izveličanje.

Njih veroizpovedanje iz l. 1803. obsega naslednje točke: 1. vera v sv. pismo, v kolikor isto svedoči o značaju Stvarnikovem, o obveznosti in koristi človeštva; 2. vera v enega Boga, razodetega v enem Gospodu Jezusu Kristu po sv. Duhu milosti, ki bo slednjič obnovil nebeško veselje; 3. sv. Trojica se ne pripozna — kolika doslednost!. — pač pa vera v bistveno človečnost Kristovo.

Po upravi so precej ohlapni Kongregacijonalisti. Najvišja oblast je poverjena "občnemu državnemu zborovanju."

Unitarci.

Ime znači sekto, ki veruje v edinost in osebnost božjo napram onim, ki verujejo v sv. Trojico. Najprej se je na Ogrskem rabilo ima za Arijance, ki so tajili tri božje osebe. Ob času te reformacije je spet prišlo v rabo. Najznamenitejši unitarski "svetnik" je bil Mihael Servetus, katerega je Kalvin dal sežgati v Genfu l. 1553. Unitarec Socinij in njegov nečak sta našla mnogo pajdašev na Poljskem. Na Angleškem je sekto ustanovil Faustus Socinus l. 1645. Danes sta ji na čelu dr. Princely in Lindsay.

Unitarski nauki obstoje v tem, da je sv. pismo inspirirano, ker zavzema vse polno mislij, ki so jih napisali navdihnejni možje. Vendar pa ker ne prihaja samo od Boga, ampak tudi od človeka, je sv. pismo človeško in zato podvrženo zmoti. Unitarec vidi razloček med nauki Starega in Novega zakona glede na Boga, na dolžnost in nesmrtnost. Zato se vpraša kakšen razloček je med inspiracijo sv. pisma in inspiracijo narave. Dalje veruje, da je samo en Bog, eno bitje, ena oseba, ki je po svojem bistvu ljubezen. Sveto Trojico je zavrgel, ker je nezapopadljiva in jé sv. pismo ne uči dovolj jasno in umljivo. V obče tudi trdi, da je Krist bil človek po duhu in po telesu. Vendar jih je nekaj, ki verujejo, da je bil nenavaden človek prost vsakega greha in podpiran od božjega vpliva ter da je bil velik voditelj ljudstva. Drugi pa menijo, da je bil nakak zastopnik, idealen mož; zopet drugi, da je bil kočno bitje (ne večen,) le da je bil vstvarjen pred vsemi drugimi stvarmi (tega mnenja jih je pa le malo. Nekateri verujejo, da je delal čudeže, drugi pa to taje. Nekaj jih je celo, ki molijo k Bogu po Kristu. Glavna njih zmota je torej, ker ne verujejo v Kristovo božanstvo.

V Kristu izpoznavajo razodetje ljubezni in resnice, da je pomagal človeštvu, ker je videl potrebo. Njegov posel je bil, da reši ljudi greha in zlobe, a ne po spravi, kajti Unitarci taje, da je Krist prišel spravit človeka z Bogom. Njemu ni bilo na tem ,da Bog ljubi nas, ampak da mi ljubimo Boga. Njegova smrt ni bila daritev, ampak le izraz ljubezni božje. Krist nas reši grehov po svojih naukih, s svojo lučjo, s svojim vplivom na človeštvo. Življenje in smrt njegova je napravila mogočen vtis na ljudi. Umrl je za človeka, a smrt njegova vendar nima spravne moči.

V Boga sv. Duha kot takega Unitarec ne veruje. Priznava le, da Bog s svojim duhom vpliva na človeka, da ta vpliv čuti duša od zunaj. Tudi zameta nauk o splošni izprijenosti, o odgovornosti rodu. in nauk o podedovanem grehu.

"Cerkev" je zveza onih, ki se shajajo pomagat drug drugemu živeti krščansko življenje, — torej nekaka bratovščina v verske svrhe brez vsake avtoritete.

Od zakramentov so sprejeli krst pa obhajilo, ki pa ne vplivata na duhovno življenje, ampak sta le naravna simbola in vnanji podobi za notranji občutek. Tako krst izraža željo, da bi krščenca obdajali oni krščanski vplivi, po katerih se živi čisto življenje. Podobno je tudi z obhajilom ali Gospodovo večerjo, ki je le znak krščanskega bratstva ali občestva, praznovanje spomina na mèso in kri Gospodovo, in ne znači nič drugega, kakor da je Krist del našega mesa in naše krvi.

Vera o mnenju Unitarcev je lepa reč sama na sebi, ne pa v kolikor priča o značaju in pogoju človeške družbe; tudi zavira napredek. Življenje po smrti bo le nadaljevanje pozemskega življenja s priložnostjo, da se še bolj razvije. Smrt ni nič drugega, kakor čisto fizična premenba: duša odloži svoje dosedanje orodje in si vzame drugo. Če bomo vsi dosegli popolno srečo, je vprašanje, ki ga Unitarci ne morejo rešiti Zavrgli pa so vero, da bodo vsi ljudje večno navezani ali na kazen ali na veselje, da bosta torej dva različna svetova. Sicer pa bo posmrtna kazen — tako uče — nekaka poboljševalnica, in ne večno maščevanje. Trajala bo le toliko časa, da se grešnik poboljša. Kajti pravijo, da nauk o večni kazni bi se sicer ne ujemal z božjo modrostjo, pravičnostjo in njegovim usmiljenjem.

Uprava te denominacije je jako podobna upravi Kongregacijonalistov. "Ameriško unitarsko društvo" oskrbeva misijonsko delovanje. Člani njegovi vplačajo po $50. Narodna konferenca" ima sejo vsako drugo leto. "krajevna konferenca" pa letno po dvakrat ali trikrat.

(Dalje prihodnjič).

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Ave. Chicago Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.

Telefon: Canal 80

Martin Nemanich

SLOVENSKA GOSTILNA IN RESTAVRACIJA

1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška

MLEKARNA

1818 W. 22nd Street Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske chikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.

Z velespoštovajem Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, koverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito Vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

S. R. Kirby, predsednik — Frank Gouze, blagajnik

MINERS STATE BANK

Chisholm, Minn.

se vam uljudno priporoča za vse bančne posle, kakor: **čekovni promet, hranilne uloge in zavarovalnino.**

Banka je pod strogim državnim nadzorstvom in vaše uloge so pri nas **absolutno varne.**

Plačujemo po **3%** obresti od hranilnih ulog

Ne strašite se!

Vaš denar je varen!

Če tudi je razglašena vojna, se vlada ne bode polastila Vašega denarja, naloženega na banki. Tako izjavlja predsednikova vojna proklamacija. Kar je Vaše, je torej Vaše in ostane Vaše; nihče nima pravice do Vaše lastnine, dokler se Vi zadržite mirno in ne rujete zoper našo državo.

3%

obresti na hranilnih ulogah

3%

Obresti ako nedvignjene, se pripišejo h glavnici in se tako zopet obrestujejo.

Pri nas bodete vedno dobro in uljudno postreženi po svojem rojaku.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica Federalnega rezervnega sistema.

Denarja v stari kraj vam sedaj ne svetujemo pošiljati, tudi ne po brezžičnem brzojavu, ker so razmere preveč nestanovitne. Oddajamo v najem varnostne škrinjice po $3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer je potem isto varno pred ognjem in tatovi.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina.

Naše banka je depozitni urad za zvezno poštno hranilnico, za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

Odprto vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9. dop. do 3. pop.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150,000. Rezervni sklad $360,000.

Novice iz stare domovine.

Smrtna kosa.

V Borovnici je umrl Fran Boršnik, gimnazijski profesor v pokoju. Na zadnji poti so ga spremili razen duhovščine občinski odbor, učiteljstvo s šolsko mladino, gasilno društvo in osobje južne železnice.

V Ljubljani je umrl za grižo medmurski Slovenec Štefko Štefan, salezijaski Slovenec, doma iz Ivanec. Iz Veržeja je bil prestavljen v Ljubljano in čez 3 dni po prihodu je umrl. Pogreba se je vdelezil cel salezijanski zavod.

V Ljubljani je umrl Miljanček Rozanc v nezni dobi 6 in pol let.

Smrt v ujetništvu.

Umrl je na bolezni tifus kot vojni ujetnik v Taškentu v Aziji Vincen Kosovel iz Oseka. Pred vojno je bil cerkovnik pri cerkvi sv. Martina v Oseku. Ob splošni mobilizaciji je moral tudi on obleči vojaško suknjo ter je bil poslan k topničarjem v trdnjavo Przemysl. Po padcu te trdnjave je bil tudi on zajet in odposlan v ujetništvo v Rusijo. Domačim je pošiljal večkrat pozdrave iz ujetništva, a zadnje čase so pa popolnoma prenehali. Sedaj pa piše tovariš njegovi soprogi, ki biva kot begunka v Stari Cerkvi pri Kočevju, da je umrl meseca marca na bolezni tifus. Bil je blag moz, skrben in varčen gospodar. Pač hud udarec osiroteli družini!

Poškodovana pri eksploziji.

Goriška begunka Marija Šavli, 64 let stara žena kajžarja Andreja iz Čepovana, je ob priliki neke eksplozije, ko se je selila nekam na Dolenjsko, bila vržena ob tla ter se je poškodovala na obrazu. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

Nesrečen padec.

V Florijanski ulici v Ljubljani je padla na vlažnih tleh 64letna kuharica Ivana Blanš iz Miklošičeve ceste 28, ko je hitela na voz cestne železnice. Pokvarila si je desno nogo v kolenu.

Oglasil se je.

Po 26 mesecih se je zopet oglasil iz ruskega ujetništva Boštjan Kenda iz Krnic št. 8 pri Spodnji Idriji. Piše, da je zdrav in da težko pričakuje dne, ko se bodo zopet videli doma. Nahaja se v Jekaterinoslavu 89. Britanskij zavod. Imeli so ga vsi že za mrtvega, ker toliko časa ni bilo glasu od njega. Odšel je v vojno takoj začetkom vojne. Imel je še pet bratov pri vojakih, ki so se deloma vrnili domov, deloma se še nahajaji na bojnih poljanah, a so še vsi zdravi.

Iz ruskega ujetništva naznanjata Mirko Vuk in Zavadlav, da sta zdrava in pošiljata pozdrave. Žena zadnjeimenovanega se zdaj nahaja kot begunka v Hauskirshenu 79. pošta Pottendorf na Nižjem Avstrijskem.

Himen.

Dne 25. oktobra se je poročil v Sarajevu v Bosni arhitektični asistent pri deželni vladi Jaro Dolenc, sin spoštovane narodne družine Dolenčeve na Proseku ter vnuk nepozabnega našega Ivana viteza Nabergoja, z gdč. Jelko Anderhih.

Poročil se je 28. oktobra nadučitelj Josip Jerše z gdč. Vero Obreza v Ljubljani.

Poročil se je 29. oktobra poročnik v rezervi Jožko Lorenc z gdč. Vali Trampuševo.

Stoletnica rojstva Davorina Trstenjaka.

Dne 8. novembra je bilo 100 let kar se je v Karlovcih pri Sv. Juriju na Ščavnici rodil ta znameniti slovenski pisatelj in rodoljub. Z ozirom na žalostne razmere sedanjega časa je "Zgodovinsko društvo" v skromnem okviru proslavilo to stoletnico.

Profesor dr. Fran Ilešič

je prišel v Zagreb, kjer bo predaval na hrvatski univerzi o slovenski književnosti (romantična doba). Dr. Ilešič je docent zagrebške univerze od l. 1914. Obenem je izročil pesniku Ivi Vojnoviču dar ljubljanskih Slovencev.

Novo kulturno središče štajerskih Slovencev.

Mariborska "Straža" prinaša oklic na Slovence, pod katerim je podpisan za tiskarno sv. Cirila v Mariboru č. g. ravnatelj Ant. Jerovšek, v katerem pravi: Prostori Cirilove tiskarne v Mariboru, ki so zbirališče in pravo kulturno središče spodnještajerskih Slovencev, so postali pretesni. Sedaj se je posrečilo Kat. tiskovnemu društvu kupiti primerno stavbišče na priznano najlepšem prostoru v Mariboru. Nakupil se je namreč vrt nasproti frančiškanski cerkvi Matere Milosti. Na oglu pred frančiškansko cerkvijo se bo torej stavil nov Tiskovni dom, ki bo v bodoče zbirališče in kulturno središče Slovencev. Za zidanje pa je treba denarja, veliko denarja. Zato stopa odbor pred slovenske rodoljube z vljudno prošnjo za denarne podpore, da se kmalu dvigne pred velikansko stavbo frančiškanske cerkve veličasten slov. Tiskovni dom!

Častni član.

Deželnega poslanca č. g. Karla Škulj je imenovala častnim članom občina Osilnica radi zaslug, zlasti v aprovizičnih zadevah.

Promocija.

Za doktorja prava je bil 27. oktobra promoviran na graški univerzi Anton Tonkli, poročnik v rezervi.

Hrvatsko žensko realno gimnazijo

nameravajo odpreti v Zadru v Dalmaciji še to zimo.

Požar.

Dne 18. novembra ob 8. uri zvečer je izbruhnil v hiši Jožefa Nick v Ribniku, občina Čermošnice, ogenj kateri je vpepelil hišo z vso hišno opravo vred. Zgorelo je dalje, en svinjak, 1800 kilogramov sena, 3 mernike ječmena, 13 mernikov krompirja in 200 kron denarja. —

Škoda znaša 3400 kron, zavarovalnina le 1000 kron.

Vzrok izbruha požara ni znan.

Zahteve državnih uslužbencev.

30. oktobra se je vršilo na Dunaju zborovanje centralne zveze avstrijskih državnouradniških društev, na katero so poslale svoje zastopnike vse organizacije državnih uslužbencev v Avstriji. Sprejeli so resolucijo, ki med drugim naglaša, da smatrajo državni uslužbenci v Avstriji dosedaj dovoljeno vladno podporo kot docela nezadostno. Do skrajnosti narastla stiska državnih uslužbencev vseh činov in kategorij zahteva temeljito, resnično pomoč: državni uslužbenci so prisiljeni zahtevati od parlamenta in vlade, da se njihove zahteve v celoti in brez pridržka izpolnijo. Končno prosijo vlado, naj se loti znižanja cen.

Kako je v Trstu.

"Edinost" piše: Da bi nasveti in predlogi mestnega gospodarskega sveta tudi v resnici kaj izdali na pristojnih mestih, poleg že vsega navedenega opozarjamo ponovno zlasti še na prežalostno dejstvo, da je Trst, zlasti pa oni del, kjer stanuje manj imovito prebivalstvo, ki je glede hrane na najslabšem, že skoraj popolnoma okužen po legarju, ki pa nima svojega vzroka morda kot navadno v slabi pitni vodi itd., ali da povemo naravnost, — lakoti. Torej lakotni legar — Hungertyphus! In kaj šele bo, če se odvzame prebivalstvu še edino živilo, ki kaj izda sladkor? Naj bi pristojne oblasti ne pozabile tega pretresljivega dejstva sporočiti na odločilno mesto!

Umrl je

23. oktobra v bolnišnici v Kandiji pri Novem mestu Jožef Mikuluš iz Pevme pri Gorici.

Mrtvo so našli

16. oktobra zjutraj v potoku Devina 46-letno posestnico Genofevo Pliberšek iz Lastinje vasi pri Slovenski Bistrici. Kakor se je sedaj ugotovilo, je Pliberšek 14. oktobra v vinjenem stanju zapustila Wernigovo gostilno. V temi je padla v potok, da si je pri tem razbila črepinjo in utonila.

Otrok zgorel.

5letna Frančiška Ceki v Famljah pri Senožečah si je napravila ogenj v kuhinji. Pri tem se ji je vnela obleka in se je dekletce tako opeklo, da je umrlo.

Umrla je

v samostanu šolskih sester v Šmiheli pri Novem mestu. M. Benedikta Zega, stara 35 let.

Smrtna nezgoda.

Padla je Marija Komšak iz Krivčevega z nevarne poti nizdol med skale in se ubila.

Granata se je razpočila.

Dne 30. oktobra okrog 9. ure zjutraj so slišali ljudje v vasi Prežanje in okolici močan pok. Pri zasledovanju, odkod da izvira ta strel, so našli pred hlevom domače hiše 73 let starega užitkarja Jožefa Štruklja nezavestnega na tleh; imel je desno roko pod komolcem odtrgano in iz trebuha so mu visela čreva. Pri hlevu so se našle še dve ročne granate; kdo jih je sem položil, se ne ve. Težko ranjenega starca so prinesli v nadomestno vojaško bolnišnico v Št. Vidu, kjer je popoldne umrl.

Občutljiva izguba.

je zadela posestnika Jožefa Dremelja iz Male vasi. Izgubil je na kolodvoru v Grosupljem pri nakladanju repe v železniške vozove svojo usnjato listnico, v kateri je bilo 1200 K, ne da bi se mu bilo posrečilo jo najti.

Sam se je kaznoval.

16letni Martin Jeras, posestnice sin v Repnjah, je vzel na domačem skednju, kjer so bili nastanjeni nemški vojaki, nekemu poddesetniku brownin, revolver, katerega je skril na svinjaku. Drugi dan ko sta z mlajšim bratom živino gnala na pašo, je vzel ukradeni revolver s seboj. Na paši je ž njim ustrelil dvakrat v zrak in potem ga pa sede ogledoval ter ga toliko časa po rokah vrtel, da se je revolver sprožil. Strel je šel fantu skozi levo roko in ga še nevarno ranil na levi gornji nadlektnici, vsled česar so ga morali oddati v ljubljansko bolnišnico.

Načelnik bol. blagajne.

Za načelnika okrajne bolniške blagajne v Novem mestu je izvoljen socilitator Ivan Krajger.

Himen.

Poročil se je Vinko Sajovic, asistent Južne železnice, z gdč. Ano Dežmanovo, hčerko uglednega trboveljskega trgovca F. Dežmana.

Požar.

Pri Jožefi Nikovi v Ribniku je napravil požar za 3000 K škode.

Težko ranjen.

je bil 27. oktobra na soški fronti dobro znani trgovski sotrudnik Andrej Sever. Nahaja se v bolnišnici v Ljubljani.

Iz ruskega ujetništva

se je oglasil Tratnikov Mirko, hotelirjev sin s Sv. Petra ceste v Ljubljani. Nahaja se v mestu Taškent v Turkestanu (Azija), da je zdrav in da je tam mnogo Slovencev. Dopisnica je bila pisana na kresni dan in je hodila 4 mesece in 6 dni v Ljubljano.

Vojaški pozdravi

Vsem Slovenkam in Slovencem pošiljajo pozdrave iz strelnih jarkov: Marušič Karel, četovodja; Lorenči Pavel, poddesetnik; Bromic Anton, poddesetnik; Jamnik Franc, ord.; Rogelj Franc, ord.; Golmajer Metod, čast. sluga; Fr. Kregar, Ambrožič Alojzij; Lambert Aljančič, enoletni prostovoljec; Alojzij Ilc; Jos. Lozar; Peter Žagar.

Ta enakopravnost!

Iz Maribora poročajo: Poštna uprava se je menda tudi spajdašila z našimi neprijatelji in ovira nas, kjer in kadar se ji ponudi prilika. Slovenski časopisi leže po poštnih prostorih kar po 24 ur, predno jih odpošljejo dalje, z namenom, da se jim napravi s tem nezadovoljnost naročnikov. Ljubljanski slovenski listi dohajajo dni stari, dočim smo jih prejemali celo pred par dnevi redno na slednji dan. Mariborski slovenski listi leže od enega vlaka do drugega, odpravlja pa se nemške liste z vso obzirnostjo in kar le mogoče točno. Slovenska pisma pa če so tudi nujna, "ekspres" rabijo od Maribora do Ptuja po dni in še več in vendar je dovolj vlakov do tja. Da gre samo za šikano, sledi že iz tega, da prihaja naprimer tržaška "Edinost" sočasno z ljubljanskim "Slov. Narodom" in "Slovencem" in da rabi pismo iz Trsta v Maribor navadno poštnino kvečjem 36 ur, največkrat pa je že prejmeš na slednji dan. In vse to ravnanje je znano poštnemu ravnateljstvu!

Bodi svoje sreče kovač!

Nauki za vsakdanje življenje. — Spisal Rev. Jurij Trunk.

(Nadaljevanje.)

Žena nekega pivca, katera je s svojimi otroci mnogokrat trpela lakoto, je večkrat prihajala k mesarju, da bi pobrala okoli ležeče kosti in druge odrezke. Tuintam jim je mesar še kaj privrgel. Nekega dne pride žena zopet v mesnico a ne išče odpadkov, temveč dolgo opazuje kos mesa. Končno vpraša: "Koliko bi stal ta kos?" Nevoljen odgovori mesar: "Ne mudite me, saj ga tako ne kupite. Tu imate nekaj kostij!" — "In vendar ga hočem kupiti," pravi žena jokaje se. "Prej, ko je moj mož še pil, nismo mogli kupiti mesa, ali danes se je, Bogu bodi hvala, izpremenilo. Moj mož ne pije več niti kapljice žganja; pristopil je k zmernostnemu društvu. Vse, kar zasluži, prinese domov in zasluži toliko, da moremo živeti in si kupiti kos mesa." — Na sličen način bi se lahko izpremenilo v mnogih družinah, če bi dali slovo žganju in postali trezni in zmerni.

Saj še treba ni, da bi bil kdo ravno pijanec; tudi tista v obče razširjena navada, da se mora piti vsak dan, pri vsaki priložnosti, ob dni veselja in dela brez pijače, tudi ta navada požre po nepotrebnem neznanske svote premoženja, ki bi bile tako potrebne ob bolezni ali onemoglosti! Možje, računite, koliko vas stane pijača, in če sami ne morete, naj vam pomagajo žene. Četudi le nekaj steklenic piva ali vina pijete in tuintaj smodek pokadite, kako hitro je krona proč. V neki ubožnici male občine je umrl mož v svojem 77. letu. Ni bil pijanec, a vsak dan je porabil do 60 vinarjev za pijačo in tobak. Veliko mož, ki še več porabijo! Izračunili so, koliko bi bil mož zamogel prihraniti skozi 60 let, in so našli, da bi bila ta svota 35 tisoč kron. Kako dobro bi bil živel na stare dni, tako pa je moral živeti v ubožnici. Kaj pa naj rečemo o onih, ki preveč pijejo, hodijo iz ene gostilne v drugo, cele dneve pohajkujejo? Koliko bi se moglo prihraniti, če bi bili ljudje varčni! Seve bi morali vsi taki biti trezni, svojega veselja, razvedrila in zabave bi morali iskati tudi še drugje, ne samo pri steklenici pijači, ali komu je pa treznost bila na škodo? Nasprotno pa vsak dan tisočeri umirajo na strašnih nasledkih neumnega pijančevanja in zastrupljeni od strupa, ki ga morajo drago plačevati. Trezni in zmerni bi morali ostati ter tudi pijače se le v pravi meri poslužiti, to bi jim pa bilo ravno v korist in zato — hranite; težko prislužene krajcarje, ki se vam smilijo, ne dajajte jih za reči, ki so vam le v škodo, bodite, varčni in postali bodete ...ezni.

Žena nekega pijanca pride opoldne v gostilno, kjer je sedel njen mož ter mu pravi: "Mož, ker ne boš imel časa priti domov, sem ti južino prinesla sem." S temi besedami postavi zagrnjeno skledo na mizo in odide. Mož pokliče svoje ničvredne prijatelje, naj ž njim jedo. Ko odgrne skledo, pa ne najde v nji ničesar drugega, kakor kos papirja z napisom: "Naj ti hasne južina, ravno ta je, katero ima danes tvoja družina!" Ni li to podoba neštetih družin, katere ne hranijo? Koliko več dobrega, zdravega kruha bilo v marsikateri hiši, ko bi ne bilo žeje. Nasprotno: Nek mož se je navadil po malem pijače; vse njegove misli so bile le pri steklenici, dela ni več maral, cele ure in dneve je posedal po gostilnah. Nekega dne dobi v roke knjižico, v kateri se je priporočala varčnost. Bere in bere, in še enkrat bere. Vedno mu donijo po ušesih besede: "Pivec, koliko denarja zapraviš v steklenico?" Začne računati, koliko porabi na dan, koliko na teden. Toplo mu postane pri srcu, sklene biti trezen, poprime se varčnosti in dela. Svoj sklep tudi izpolni in v desetih letih je imel lepo hišo in bil srečen. Karkoli je pozneje prišel med pijance, jim je zaklical besede, ki so njega obvarovale ...na: "Pivec, koliko denarja ...š v steklenico?" "Delavec, ...e vda pijači, ne bo obogatel". (... 19, 1.) Hrani, da postaneš ...en!

... kako lepi zvezi sta zmernost in radodarnost, opisuje krasno Alban Stolz: "Vem ti za svet, kateri bi jako hasnil, čeravno bi škodoval oštirju in gosposki, ali na način, kateri sme škodovati. Če pride torej čas, če se začne gibati in vreti v tvojem truplu in te vleče k popivanju in igri v gostilno, potem odpri svojo mošnjo, ali če je nimaš, seži v žep ali tja, kamor si spravil svoje bore krajcarčke, in vzemi toliko denarja, kolikor bi ga bil primeroma zapravil v gostilni. To deni v posebno hranilnico, v posebno škatljico, o kateri pa nihče ne sme vedeti, kakor le ti in ljubi Bog. Kaj naj narediš z denarjem. če postane ta zaklad večji, počakaj še, o tem ti povem pozneje. Da pa mine čas, katerega bi bil porabil za gostilno, beri v knjigi: Slovenski Goffine, 'Razlaga krščanskega nauka', ali v Tomaža Kempčana: 'Hodi za Kristusom', ali v Filoteji od sv. Frančiška (vse te je izdala družba sv. Mohorja; ako jih nimaš. idi k svojemu župniku in prosi ga, da ti naroči, denar za to smeš vzeti tudi iz skrivne škatljice), ali beri v kaki drugi koristni knjigi ali v dobrem časopisu. Ali pa, če boleha kdo v vaši vasi na vodenici, ali ima sušico, ali ga trga v udih, obišči ga; revež je morda cel dan sam in mu je dolg čas, in črna bridkost leži pri njem v postelji in mu ne pusti dihati.

Ali izprašuj svojega fanta ali hčerkico, ali znata za šolo; pripoveduj jim kako zgodbico, uči jih kak pregovor, ali delaj kaj drugega, saj čas hitro mine. Kaj stavim, če pride kmalu čas za spanje, in nevarna ura za gostilno je srečno minula, potem ti bo tako dobro pri srcu. Tvoja žena lepo govori s teboj, veliko več veselja imaš nad svojimi otroci, in jed ti dobro tekne; večerna molitev je goreča in Bog se ti zdi veliko bolj prijazen in ljubezniv. Da pa ne postaneš jezen zaradi mojega sveta, me moraš prav zastopiti: ne zahtevam ravno, da nikoli ne smeš iti v gostilno; če ti dela bude težave, idi tja v božjem imenu, posebno, če si zagotovljen, da se snideš s poštenimi možmi pri koristnem razgovoru; pa ne ostajaj predolgo, ena ura bo zadostovala. Ali poizkusi in ostani še bolj pogostoma doma in pokaži svojemu nagnenju parkrat na teden, kdo je pravzaprav mojster in ima ukazovati, ali meso ali duh.

Če si potem pogostoma tako storil, in se je na ta način napolnila tvoja škatljica, kaj naj pa storiš z denarjem? Najmodrejše je, da ga daš na obresti; ne pri kupcu v mestu, ali pri ljudeh, ki kupujejo posestva, ali pri enem, ki zida hišo ali ima kako obrt in ni varno, dandanes ne dobiš veliko obresti in še to ni gotovo, ali dobiš kapital nazaj. Imenovati ti hočem nekoga, kateri ti gotovo povrne in še s tako velikimi obrestmi, da bi mogel misliti, obresti so glavnica, in posojeni denar le borne obresti. Da, če njemu posodiš, je ravno tako, kakor bi stavil v loterijo, kjer zadene vsaka številka veliko srečko, in pri tem ne potrebuješ niti notarja, niti pisma, in tudi daleč ti ni treba iti, da naložiš svoj denar. Mož, katerega menim, in kateri na tak način izposojuje denar, v vaši vasi, in vsako uro, ob kateri prideš, mu prav prideš. Ime mu je Jezus Kristus. Ta je rekel — in kar on pravi, je bolj gotovo, kakor dolžno pismo, katero je podpisala cela vas: "Kar ste najmanjšemu iz mojih bratov storili, to ste meni storili — celo steklenica vode, katero ste dali v moje mimenu, bo vam poplačana." Da kratko povem: kar daš ubogim, to si posodil Zveličarju, Bogu samemu.

(Dalje prihodnjič.)

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., ALLEGHENY, PA.

ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1917:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempush, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Jurij Greguraš, 5164 Butler St., Pittsburgh, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybr, 865 Lockhart St., N. S. Pittsburgh.

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000., $500. ali $250. Naše društvo plačuje $5.00 bolniške podpore na teden pri vsaki redni mesečni seji.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajoče h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri II. tajniku Josip Matešič, 5211 Natrona alley, Pittsburgh, Pa., isti dan ko zboli in ravno tako zopet ko ozdravi.
Pa.

SLUŽBA ORGANISTA.

je razpisana pri slovenski župniji. Ponudbe in pogodbe naj se pošiljajo pod šiframi:

"P. S." na upravništvo "Glasila K. S. K. Jednote", 1951 W. 22. Place, Chicago, Ill.

MARIJA SLUGA
1828 W 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovenkam.

Prva in edina slovenska trgovina Z OBUVALOM (ČEVLJI)
v Chicagu, Ill.
Andrej Ogrin, lastnik
1845 W. 22. St., Chicago.
Se toplo priporoča rojakom Slovencem in bratom Hrvatom. — Svoji k svojim!

BOSTON ZOBOZDRAVNIŠKI PARLOR
3009 S. 92. St., vogal Commercial Ave.
South Chicago, Ill.
Sedaj imamo zaposlenega posebnega specialista za zobne plošče. Vsaka plošča (plate) garantirana.

$3 BOSTON

ZLATE KRONE PO $3.00
Nič več — nič manj.

Naravne zobne krone $3.00
Nasada zobovja $3.00
Umetno podstavljeni zob $3.00
Polnitev zoba od .... 50c do $2.00
Zamoritev živcev brez bolečine 75c

Naš zobozdravniški parlor je vsled teŕa tako na dobrem glasu, ker izvršujejo delo samo izkušeni zdravniki.
Pismena garancija za 10 let.
Odprto zvečer do 9. ure. Ob nedeljah od 9—2.
Telefon številka: So. Chicago 1622.

EMIL BACHMAN INC. BADGES FLAGS BANNERS & CAPS

Največja krščanska češko-slovanska tovarna za razne društvene potrebščine.

V zalogi imamo zlate in pozlačene znake K. S. K. J.

Posebno pozornost dajemo pri izdelovanju, ali nabavi društvenih zastav, bander, trakov, društvenih regalij, kap, i. t. d.

Cene zmerne, postrežba točna in solidna.

Poskusite enkrat s kakim naročilom in gotovo boste zadovoljni.

Pišite po naš krasen ilustrovani cenik zastav in drugih društvenih potrebščion; dopošljemo vam ga brezplačno.

Za naklonjenost se toplo priporoča cenjenim društvom K. S. K. J.

EMIL BACHMAN,
2107 So. Hamlin Ave.,
CHICAGO, ILL.
Telefon: Lawndale 441.

JOSIP PERKO
SLOVENSKA GOSTILNA
2236 S. Wood Street — Chicago, Illinois
Telefon: Canal 298.
Se priporoča rojakom Slovencem za obilen poset. "Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

Junaštvo in zvestoba.

Zgodovinski roman iz časov francoske revolucije.
(Spomini častnika švicarske garde Ludvika XVI.)
Nemško spisal Jos. Spillmann S. J. Poslovenil • • •

(Nadaljevanje.)

Kako sem strmel, ko smo prišli na Place d'Armes (b. Palsdarm, (Place d'Armes — Vojni Trg.), in je v žarkih jutranjega solnca stal pred nami orjaški grad! Večje krasote nikoli ni razvil noben vladar, kakor Ludvik XIV. v tej res kraljevski palači. Velikanska razsežnost njenega pročelja, ogromna srednja stavba v obliki podkove z obema krilom, ki se kakor brez konca raztezata proti jugu in severu; bogastvo in kras stebrov in pilastrov, kipečih med dvema vrstama velikih oken do mramornatih balustrad,(balustri so nizki, močno bokati (v sredi odebeljeni) stebriči, ki navadno služijo kot podpornje za doprsne ograje. Balustrada se zove doprsna ograja, sloneča na balustrih), ki s sohami ozaljšane venčajo visoko streho — že silni vtisek tega pogleda me je prevzel. Kaj šele, ko smo stopili v notranjščino palače in smo šli po širokih mramornatih stopnicah in skozi razkošno opremljene galerije! Ko smo se naposled razvrstili v eni izmed neštetih dvoran, sem bil omamljen od krasote in sijaja. Komaj sem mogel odtrgati oči od dragocenih preprog, pozlačenih štukatur in krasnih slik na stropu, kažočih napore in zmage Herkulove.

Postavili smo se bili na eni strani dvorane; nam nasproti so stale Francoske straže v svetlomodrih uniformah, ob zadnji steni pa so se bleščali gospodje z dvora v svojih z zlatom obloženih opravah. Pred njimi je stalo 12 preprostih stolov; kmalu je ceremoniar pripeljal noter starčke, oblečene v čisto novo črno obleko, ter jih posadil na pripravljene sedeže. Kraljevi služabniki so jim pomagali pri sezuvanju, in čim je bilo to končano, so se odprle dvokrilne duri, in pogled je nam plaval skozi vrsto sijajnih soban koder so dvorjani tvorili špalir do kraljevih prostorov. "Prostor za kralja!" je zadonelo; vsi so umolknili in se priklonili ;vojaki so prezentirali.

Ludvik XIV. je prihajal z velikim spremstvom. Naprej so šli ceremonarji v stari Španski noši s palicami iz slonove kosti. Kralj sam je bil čisto preprosto oblečen, vendar pa sta veliki zvezdi reda Svetega Duha in Ludovikovega reda dičili njegove prsi. Obraz mu je poln in nekoliko bled, pogled resen, a vendar prijazen. Dvorni kapelan je prebral evangelij o umivanju nog, in še nikoli me ni njegov vzvišeni nauk krščanske ponižnosti tako presunil kakor tukaj, ko sem videl vladarja velike države posnemati zgled kralja nebes in zemlje. Ko je bil evangelij prebran, se je kralj približal starčkom, spremljan od svojih bratov, grofa od Provence (b. Provanse) in grofa od Artois (b. Artoa. (Grof od Provence, poznejši kralj Ludvik XVII. (1815—24); grof od Artois, poznejši kralj Karel 7. (1824—30), umrl l. 1836, njegov grob je na Kostanjevici pri Gorici.) Grof od Provence je iz prekrasne zlate posode ulival po malem vode na noge, ki jo je strežaj lovil v veliko zlato umivalnico; grof od Artois je pa dajal kralju otiračo, in ta je, kleče na blazini, ki jo je paž premikal lastnoročno brisal nogo za nogo. Solze so mi silile v oči, ko sem gledal to ponižno opravilo sredi kraljevskega sijaja, s kakšnim je bil Ludvik XIV. obdal Francoski prestol in svojo oboževano osebo. — Še tisti večer sem vse to popisal svoji materi, ker vem, da jo kaj tako bogoljubnega zelo razveseli. Ne, tako si pa nisem predstavljal svojega prvega srečanja s kraljevstvom.

Naslednje dni sem imel dovolj opraviti, da sem se nekoliko vživel v stanovske dolžnosti. Tudi smo imeli službo v kapeli in v gradu pri cerkvenih slovesnostih. Veliki dan pa so švigale v parku vse bajnokrasne vodne umetnosti, največičastniše na svetu, ki jih je za mnogo miljonov liver dal napraviti Ludvik XIV. njih igra, pravijo, da stane vsakokrat [illegible] liver. Popoldne sem bil na straži pri Zmajevem omrežju ob Neptunovem jarinu; vsi dohodi ogromnega parka so bili namreč zastraženi, dokler se je kralj in dvor po vrtu šetal.

Šele zvečer, ko je solnce zatonilo, sem bil prost. Dovolj dolgo sem imel pred očmi Neptuna, Proteusa,(Neptun — Starorimski vodni bog, pozneje zjednačen z Grškim morskim bogom Poseidonom; njegovo znamenje so vile. Tako je ime tudi enemu planetu solnca. — Proteus je v Grškem bajeslovju povodni duh, bivajoč nasproti Nilovemu izlivu ter neprestano menjajoč postavo, vešč bodočih reči.), in druge morske pošasti v jarinu, zato sem jih takoj pustil in sem šel mimo Zmajevega studenca, kjer pozlačena pošast bljuje velikanski pramen vode proti nebu, skozi dvojnato allejo vodometov in slapov z dražestnimi otročjim skupinami navkreber do zvišene ravani, kjer vodna piramida — kipeči lonec zvana — pljuska svoje šumeče in peneče lijavine črez petero, v stopnice zvrščenih, mramornatih toril. Ko sem dospel do višine grajske strehe, sem stopil pred osrednjo stavbo, molečo daleč noter v park. Zdaj sem videl, da je stran proti vrhu še mnogo bolj enotno zasnovana in bogato izdelana nego pročelje, obrneno proti Vojnemu Trgu. Še sem strmel v krasno stavbo, ko me je nekdo poklical po imenu, in sem nenadoma zagledal pred sabo Salis-Seewisa.

Prišel je bil iz Passy-ja, da bi se zvečer v parku izprehodil, in se mi je ponudil za spremljevalca. "Odtod proti jugu leži velika oranžarija," mi je pravil, "in naprej od nje jarin Švicarjev, ki ga je polk telesne straže nekoč v eni noči izkopal, ko je bil Ludvik XIV. slučajno izustil misel, naj bi tam bil velik vodoshran. Suženska uslužnost vladarjevi domislici, ki nam Švicarjem ne dela časti! Idiva proti zahodu, kjer leži pravi velik park."

Obrnila sva gradu hrbet in korakala med dvema podolgastima bassinoma, ki ju ob bregeh čuvajo Tritoni, (Tritoni — morska božanstva Grškega bajeslovja, vpodobljevana z mladeniškim trupom in dvema ribjima repovoma.), in drugi morski bogovi, ter sva prišla do širokih stolb, ki vodijo z zvišene ravani grajskega vrta doli v prostrani, z visokim gozdom porasteni park. Le Notre (b. Le Notr.), (K zgodovini Versaillesa bodi povedano sledeče. Sedanjo veličastno obliko je dobil grad pod Ludovikom XIV. (1643—1715). Umetna stavbenika Levau in Mansart sta vodila gradbo v letih 1661—88, Le Notre je pa ustvaril prekrasne, često posnemane vrtove. Tu so stolovali Francoski kralji od 1682 do 6. okt. 1789. Izza l. 1838 je tudi Versailles spremenjen v narodni muzej.), je razpredel po njem nešteto potov in allej, ki vodijo k vedno novim duplastim pečinam, kioskom, vodnim napravam, lopam, skupinam in kipom. Ravno pred nama je veliki Latonin, (Latona (gr. Leto), v bajeslovju prva žena Jupitrova, mati Apolla in Diane (Artemide), češčena na otoku Delosu. Ko beži pred Juno (Hero), jo zasramujejo kmetje v Lykiji, Jupiter jih za kazen spremeni v žabe.) vodnjak. Na sredi stoji ona s svojima otrokama Apollom in Diano ter kliče Jupitrovo kletev na sramoteče jo Lykijske kmete. In glej, že so ti v žabe pretvorjeni in, v trojnem venecu krog boginje razvrščeni, bljujejo eden čez drugega vodne pramene v tolmun. Preko te skupine se je nama odpiral krasen razgled po dolgi, široki kraljevi alleji do Apollovega bassina in čez veliki okrogli jarin v odprto krajino.

"Ne hodiva doli po stopnicah," je svetoval Seewis, "ampak rajša po klančini, (Klančina — nagnjena ploskev (umetno napravljene brežine) za speljavo napetih poti preko cest in podobno, (rampa.) da bova videla krasne marmornate kipe, ki so postavljeni na obeh straneh ob robu gozda tja doli do velikega jarina."

Vsi bogovi in boginje Grecije in Rima, vsi junaki Homera in Virginia, od umetnikove roke v nadnaravni veličini iz belega marmorja izklesani, se tu vrstijo pred temno tisovo steno, ki kakor visok pas obroblja gozd.

"Kaj Francoska zgodovina ni ima nobenih junakov in kraljev ki bi nadomestili te pogane?" sem vprašal. "Mar bi sv. Genovefa ali sv. Ludvik, sv. Martin ali Devica Orleanska ne zaslužili, da bi jih vpodobili v marmor, kakor ta pravljična bitja starega bajeslovja? Vrhu tega so nekatera še tako brezstidno predstavljena, da se jih komaj sme pogledati."

Sallis je odgovoril: "Mladi prijatelj, vaša misel je prava in vam je v čast; a varujte se jo izreči naproti komu drugemu! Posmehovali bi se vam radi vaše nedolžnosti in naivnosti. Tu je namreč eno stoletje sem postalo vse zgolj potvara in puhlo lepotičje; krščanstvo je docela zamrlo; zemeljski Olymp, v katerem je hotel živeti vladar kakor oče Zeus to je bil Versailles do časa sedanjega kralja. In Ludvik XIV ne more spremeniti, kar so njegovi predniki pokazali." In potem se je začel razvnemati za preprosto veselje v naravi, kako je prirodnodna loka z žuborečim potočkom in nadenj sklonjenimi vrbami in trepetajočimi brezami, obsijana z mesečnino, veliko lepša nego ta park s svojimi zumetničenimi stenami od zelenike, gabra in tise.

"To je vse prav lepo za pesnika," sem rekel, "a za velikega kralja je le preveč revno in preprosto. Ne, ne, tega prekrasnega parka mi ne smete zaničevati, je naravnost čudovita spojitev umetnosti in prirode. Le da bi umetnost prirodi malo manj sile delala."

"Saj to je!" je vzkliknil Satis, "Prirodi se povsod sila dela. Puder v laseh, našešurjene vlasulje, lepotilo na licih, togi modrci in smešna obročna krila, vse to je nenaravno kakor to skrotovičena oblika zelenike! A ni druge poti k sreči, ki vrniti se k naravi, preprščini ,svobodi. O prijatelj, zaupam, da njihov dan kmalu sine! Narod hrepeni po njih. Nadejam se, da bodo poslanci, ki se v malo dneh zberejo tu iz cele Francoske, pokazali narodu pot k naravi in svobodi. Kralj je dober. Sprevideva, da more le nebeški dar svobode privesti narod k sreči. Osvobodil je natlačene na vseh kraljevih posestvih. Toda visoko plemstvo se povečjem še krčevito drži svojih docela krivičnih prepravic. In mi, prijatelj, mi Winkelriedovi sinovi (Švicarji) smo poklicani, da tudi v tej deželi naredimo gaz svobodi!"

Mej tem sva bila dospela do tistega slovečega torišča pod Latoninim vodnjakom, od koder je najlepši pogled na različne dele parka. Okrenivši se sva videla iznad velikih stolb moleti osrednjo grajsko stavbo v vsej njeni krasoti; z desne in leve se tukaj strinjata poletna in jesenska glavna alleja; dve drugi široki poti držita od te točke poševno do kraj parka, sečeta zimsko in pomladno allejo ter odpirata pogled skoz temni gozd na pljuskajoče fontane. Naravnost izpred naju pa, kar je daleč oko neslo, se je prostirala široka smaragdno zelena trata mej dvojnato kraljevo allejo in niže doli sinje zrcalo Križnega jarina, čegar desni rokav sega do pod stolbe in klančine Trianona. A ta se več ne vidi, ker ga zakriva gozdno drevje.

Na zapadu je ravno ugasnil poslednji trak večerne zarje, in na vzhodu se je dvignil iznad grada v srebrnem svitu skoro polni velikonočni mesec. Tu se je oglasil čisto blizu prvi slavec, prvi, ki sem ga kdaj slišal; zakaj pri nas v Zugu ne gnezdijo. Kmalu se je odzval tu pa tam drugi in tretji, in zatopljena v poslušanje sva Sallis in jaz tisti večer nehala govoriti o svobodi.

IX.

Pri kraljici.

V svojem stanovanju sem našel pisemce od d'Hervilly-ja z obvestilom, da bom v četrtek zjutraj med 9. in 10. uro pričakovan v Malem Trianonu. No, Brunner s kozami je bil že prišel v Versailles, torej smo bili pripravljeni.

Določeni dan smo Reding. Keyser in jaz rano zapustili Versailles — kajpada v svojih najlepših uniformah — ter smo krenili skozi park. Brunner je imel nalog, točno ob 9. uri s pomočjo dveh zanesljivih vojakov pripeljati koze pred mrežna vrata; zakaj umevno je, da sami nismo marali goniti živali.

Jutro je bilo čarabno lepo. Vstajajoča pomlad je s toplim vetričem dihala v vrhove dreves, ki so prav kar odpirala svoje popje, poigravala z že zelenim grmičevjem in božala pestro krasoto cvetnih gredic. Po sinjem nebu so veslali, počasu ko labodi, raztreseni beli oblački. Solnce je prožilo svoje žarke v ponosne grajske zidove in neštete bele mramornate sohe, čaralo mavrične barve v razpenjene valove vodometov in slapov ter prašilo na mirjade diamantov čez sveže orošeno travo. Ščinkovci so iz grmovja zgoleli drzno pomladno pesem med sladko petje slavcev; sicer je vladala ob tej rani jutranji uri globoka tišina po širnem parku.

Reding je kratko ponovil navodila majorja Bachmanna. Potem smo se vdali čaru pomladnega jutra v tej prekrasni okolici. Naprej smo nameravali od Point — razgledišče.) kreniti naravnost mimo Florinega jarina (Flora je veljala poganom za boginjo rastlinstva; zato se s tem imenom označa v obče rastlinstvo, zlasti cvetoče. Jarin pomeni globel v vodi, potem tudi umetno napravk Trianonu; a lepot, ki jih [illegible] ljeno vodoshrambo (bassin). k Trianonu; a lepot ki jih je Keyser razkazoval, je bilo toliko, da smo naposled zablodili v mreži gozdnih potov in smo se že bali, da ne pridemo o pravem času v Trianon. Vrtnarji, ki so čistili peščene steze, so nam pokazali pot. Toliko da smo mimogrede še utegnili za hip pogledati palačo Velikega Trianona in njegove terase.

Kmalu smo bili na cilju. Kraljičina hiša v Malem Trianonu je bila zgrajena v slogu Italijanskih vil in nič večja ko navaden selski dvorec.

Ko smo se prijavili, so nas koj peljali v Angleški park, ki ga je bila dala Marija Antoinetta zadnja leta napraviti. Namestu teras s cvetnimi lehami in vodnimi umetnijami, namestu gladko striženih tisovih seči in zeleničjih piramid, premih drevoredov in vodotočev je bilo videti skale, dupline, slapove, v pesku žuboreč potoček, jezero, gozd in grmovje, slikovite drevesne skupine, z lesom obrobljene travnike, in znano "selo" je kronalo napravo Antoinettino, polno poezije. Šele minulo leto (1788) je bila dodelana zadnja stavba, namreč mlekarnica.

(Dalje prihodnjič.)

TRINERJEV KOLEDAR ZDRAVJA.

Trinerjev stenski koledar za leto 1918 je veliko lepši, kot kak dosedaj izdani koledar. Na glavni sliki tega krasnega koledarja je videti veliko boginjo zdravja, ki drži razne zdravilne rože, rabljene za Trinerjeva zdravila — na svojih kolenih. To sliko krasi tudi pet zanimivih zgodovinskih slik, predstavljajoče razvoj zdravilstva; na dveh slikah se pa predstavlja moderno urejen kemični laboratorij tvrdke Jos. Triner.

Pošljite nam 10c v pokritje poštnih stroškov in dobili boste koledar: — **Jos. Triner. izdelovalec Trinerjevega ameriškega grenkega zdravilnega vina in drugih zdravil. 1333—1343 So. Ashland, Ave Chicago, Ill.**

(Advertis. No. 48—50.)

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovatelja zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakoršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rudeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slaboče, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnenje živeev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

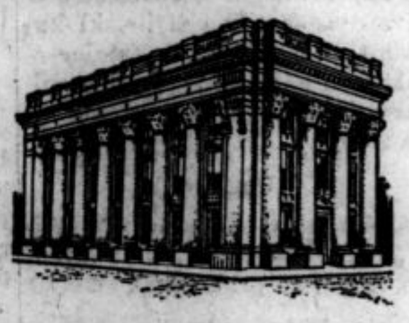

Nacijonalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varno čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že **14,000 ulagateljev.** Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad **$8,500.000.00.** Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad **$550.000.00,** kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JOLIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od $1.00 naprej. **3%**

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet, Illinois.

"LJUDSKA BANKA".